

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare *Duminecă*

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.: și timbru de 30 cr.

Între marginile programului.

Am arătat în numărul trecut părțile vrednicului nostru bărbat fruntaș, dl *Alexandru Mocsonyi*, cari în starea noastră de azi sunt mai potrivite și pe cari e bine să le urmăm. Trebuie adevărat să ținem cu trup cu suflet la *partidul național* și la programul lui, deși stăpânirea ungurească volnică i-a oprit lucrarea, apoi ca armă bună pentru noi trebuie să stăm în *pasivitate* față de alegerile dietale, adevărat nici să nu trimitem noi deputați de ai noștri în dietă, nici să nu luăm parte la alegerile de prin cercuri, în cari Maghiarii se duc la alegere. Pasivitatea aceasta s'a hotărât în *conferențele naționale* și trebuie să ținem la această hotărâre, până-când o nouă conferință nu va hotărî altcum.

Afară de pasivitate însă, între marginile programului național, trebuie să dezvoltăm cea mai înțelegătoare lucrare pe toate terenele.

Sub *politica națională* nu trebuie să înțelegem numai politica de zi, militantă (luptătoare), adevărat politica în înțelesul restrâns al cuvântului, prin care ne nisuiim a ajunge la drepturi politice, a ocupa direcțiile, ce ni-se cuvin, a fi aleși de reprezentanți la comitate, orașe etc., ci trebuie să înțelegem toate terenele vieții publice, terenul cultural, școlar-bisericesc, economic-financiar etc.

Nu mai atunci vom fi Români vrednici și numai atunci vom face adevărată politică națională românească, dacă între marginile programului național, vom

lucra cu stăruință pe toate terenele vieții publice, ca pe toate să înaintăm.

Pe terenul politic restrâns numai față de alegerile de deputați în dietă trebuie să fim pasivi; în toate celelalte trebuie să lucrăm și să ne afirmăm. Astfel fruntașii noștri și toți cari au drepturi, datori sunt a lua parte la afacerile din *comună*, ca nimic să nu se întemple fără știrea lor și să stăruiască pentru hotărâri priincioase Românilor, a școlii și bisericii lor etc. Tot asemenea trebuie să facem în *comitate*, unde avem viriliști, să luptăm fără preget și fără frică pentru drepturile noastre.

Cu atâta însă nu e destul. Trebuie să lucrăm pe teren cultural pentru *școli*, *biserici* și *însoțiri culturale*. Toate acestea au lipsă de un îndoit sprigin al nostru: deoparte se le spriginim în privința materială, cu ce putem din prisosul câștigului nostru, de altă parte cu sfatul nostru, luând parte la adunări și stăruind aici pentru binele și înaintarea școlii, bisericii și a însoțirilor. Unde școala se află în stare tristă, trebuie din toate puterile să lucrăm pentru ridicarea ei; unde avem lipsă de o însoțire culturală, de vre-un cor bisericesc, de bibliotecă populară etc. trebuie să punem umăr la umăr, ca să le întemeiăm.

Lucrări de felul acesta pe *terenul cultural* fac parte din politica națională.

Asemenea lucrări trebuie să facem și pe terenul *economic-financiar* și *comercial* și pe ori-ce alt teren al vieții noastre publice. Trebuie să nisuiim a înainta în lucrarea pământului, urmând sfaturile bune, ce ni-se dau și întemeind *însoțiri* și *tovărășii de agri-*

cultori, ca să ne putem cumpăra mai cu ușurință semințe bune și mașini economice etc. Să întemeiăm grânare comune, cari ne pot prinde foarte bine și să spriginim pretutindenea numai așezămintele românești, cum sunt *băncile române*, *bolțile române* și să lucrăm numai la *măiestri de român*. Unde de aceste nu avem de ale noastre, să ne însoțim și cu bună chibzuială să ni-le deschidem și să aducem măiestri de ai noștri în mijlocul nostru.

Eată, toate acestea sunt lucrări naționale.

Pasivitatea politică trebuie să o ținem numai față de deputații din dietă; încolo trebuie să lucrăm pe toate terenele, între marginile programului național și a hotărârilor conferențelor naționale. Și zicem de nou, că numai acela e Român bun, care lucră pe toate terenele vieții noastre publice, spre binele obștesc.

Club politic. Se știe, că guvernul maghiar a declarat de oprit *partidul nostru național din motivul, că e o însoțire fără statute.* Acum se telegrafează din Fiume următoarele: *Autonomiștii din Fiume, în frunte cu fostul primar Mayländer, au întemeiat un club politic, cu statute, și au trimis proiectul de statute ministrului maghiar de interne spre aprobare. Prim-ministrul Széll, care ține totodată și locul ministrului de interne, a trimis însă statutele îndărăt, — cu încunoștiințarea, că nu le poate aproba. Atunci de ce mai cereți statute, onorabililor?*

FOIȚA.

Cine ce seamănă — seceră.

Povestire de Ioan Bochiș, preot în Borșa.

Stoica Ioan a fost unul dintre cei mai avuți și mai bine văzuți în comuna Pădureni. După moartea părinților sei, fiind în vîrstă de 24 ani, a luat în căsătorie fata lui Lung Vasilie, pe Anuța, — care aducînd zestre frumoasă la casă, i-a înmulțit averea și mai tare. — Ei aveau un băiat, cu numele Grigoraș.

Pentru familia Stoica era o mare supărare, că afară de Grigoraș nu aveau alți prunci, pentru-că ceialalți patru au murit în boala uricioasă așa numită „vîrsatul negru”. Și de frică, că nu cumva să moară și Grigoraș îl grijeau foarte tare, și îi împlineau toate poftele cu nesocoteală la urmări. Grigoraș fără frică putea face ori-ce netrebnicii, că de

pedeapsă nu se temea, așa cât de timpuriu a băgat de seamă, că el e mai mare la casă. Era adevărat sbiciul căsenilor și al servitorilor. Nu avea frică de nime. Afară de casă încă așa se purta, ca-și-cum ar fi fost tot satul al seu, cu atît mai virtuos, că părinții lui, mai cu seamă mamă-sa ori-ce obrăznicie i-o ierta și acoperea.

Adese-ori chiar pe tatăl seu îl cuprindea o grije, că oare ce se va alege din băiatul seu, dar' întru acestea earăși se mîngăia, că cu vîrsta i-se va coace și mintea. Înzădar îl făceau atent prietenii și oamenii cei buni pe badea Stoica să-și ție băiatul mai de scurt, chiar și preotul din sat de repetite-ori îi spunea lui Ioan să grijească de băiat că-l va cărunți înainte de vreme. Așa odată trece preotul pe lângă grădina lui Stoica, pe care-l vede în grădină că-și curăța pomii de uscături, și pe lângă cei tineri, ca să crească oblu, punea câte un par și îi lega de el. Stoica băgînd

de seamă pe domnul părinte, îl salută, ear' preotul îi laudă lucrul, și vîind a se folosi de prilej îl întrebă, că de ce taie crengile nefolositoare de pe pomi, și pe lângă cei tineri de ce pune câte un par tare?

»Doară glumești, domnule părinte, ca-și-cum nu ai ști de ce treabă e lucrul acesta? — răspunde Ioan. — »Ba chiar nu e glumă ceea-ce am întreat, zice preotul, »ci am cugetat la Grigoraș, pe care multe crenguțe ar fi de curățit, mai multă grije nu i-ar strica și lui, și să-l legi de o puțină bună rînduială părintească. — Lui Stoica i-a căzut cu greu această admoniare cam aspră, și cam supărat i-a răspuns preotului: »Hm! mai sînt băieți, ca băiatul meu. Părintele sufletesc supărându-se la un răspuns așa neașteptat, se depărtă de poporeanul seu cu răspunsul: »Acuși vei vedea, dragul meu Ioane, că e drept ceea-ce zice Scriptura: Ceea-ce vei sămîna aceea vei și secera — și cu acestea s'a depărtat.

Deschiderea parlamentului. În 28 l. c. s'a deschis noua sesiune a parlamentului maghiar în Budapesta. S'au cetit rescriptele regale, prin cari s'a prorogat și acum s'a convocat de nou parlamentul Ungariei, și s'au făcut comunicările obicinuite, despre deputații decedați și cei de nou aleși, precum și despre adresele și petițiunile intrate la presidiu. În urmă a luat cuvântul prim-ministrul Széll, pentru a espune programul de muncă al parlamentului, pentru timpul cel mai apropiat. A fost pusă pe tapet și chestia Hentzi, întru-cât guvernul va fi interpelat din partea kossuthiștilor Eötvös și Olay. Casa magnaților a ținut tot în 28 l. c. prima sa ședință după vacanțele de vară.

Congresul Slavilor. Congresul ziaristilor slavi, ținut la Cracovia s'a terminat. În ședința a treia, care a fost și cea din urmă s'au luat următoarele hotărâri: ziaristii slavi din Austro-Ungaria se întemeieze o asociație gazetară permanentă; în contra dispoziției luate, ca ziaristii slavi din Ungaria și Croația să nu iee parte la congresul de ast-an, să se dee recurs până la forul suprem. Viitorul congres al ziaristilor slavi se se țină în Zagreb.

Noue planuri — șoviniste.

Faimosul archi-șovinist, Beksits Gustav a scris o nouă carte șovinistă. Pe 175 de pagini, ea se ocupă cu: noua basă a politicii maghiare, în legătură cu capabilitatea de întindere a rassei maghiare și cu raporturile agrare.

Beksits a ajuns la convingerea, că prin politica de maghiarizare de până aci nu se ajunge scopul: crearea statului național maghiar. El deci a aflat o nouă basă, pe care trebuie să lucre politica maghiară și aceasta e: lăfirea neamului și adecă deoparte sporirea numerică a maghiarimei, de altă parte ridicarea nivelului ei cultural.

Ca mijloace el recomandă unele schimbări agrare: împărțirea moșurilor mari; mutarea proprietăților de fidei comis în ținuturile de naționalitate; moșiile eclesiastice (mână moartă) să se schimbe în moși de arândă perpetuă etc.

Beksits crede, că în 50 de ani numărul locuitorilor Ungariei va fi 29 milioane și dacă se vor introduce schim-

Cuvintele din urmă a preotului așa 'i-s'au întipărit lui Stoica în cap, cât ori-și-cum a voit a le scoate, nu a putut.

Când din Grigoraș s'a făcut Grigore și nu arare-ori rămânea dela școală, Stoica voia a-l lua mai aspru, dar' atunci mamă-sa îl lua în apărare, și de dără nici nu mânca, numai plângea. Și cu ori-ce pîră veniau asupra lui Grigore, lelea Anuță pe pîriși totdeauna cu larmă mare îi alunga; ear' când nu putea ascunde mișelile lui Grigore, se silea a-'i molcomi pe păgubași, pe care cu o legătură de făină, pe altul cu o legătură de brânză, pe care câte cu o bucată de slănină și așa mai departe, numai ca în contra scumpului seu odor să nu mai cuteze cineva a-'și căsca gura. — Toate le știa acestea Grigore, și pentru aceea cireșa cea dintâiu, pruna cea dintâiu, persăca cea dintâiu din grădinile oamenilor, a cui erau a altuia decât a lui Grigore? — Pasările, mâțele, câinii, vițelii, mânzii și alte dobitoace de el nu aveau pace? Pen-

bările agrare amintite, din numărul de 29 milioane vor fi 18 milioane și 300 mii Maghiari, 4¹/₂ milioane Români, 2¹/₂ milioane Slovaci și restul celelalte naționalități.

Atunci crede Beksits, că Ungaria va scăpa de cauza de naționalitate, căci tabloul ar fi: »Pe Alföld și dincolo de Dunăre, țărâtime maghiară în număr mare, în ținuturile de naționalitate moși, ce nu se pot vinde și țărâtime arândă, care atîrnă în privința politică și socială de proprietatea mare...

Nérozille acestea ale lui Beksits, marile fabricant de Unguri, au scos din sărite pe agrarii dela »Hazánk«, cari îl scarmănă rău. »Hazánk« îl spune lui Beksits, că întreaga sa socotală cu înmulțirea Maghiarilor în cincizeci de ani până la optsprezece milioane, nu e decât chimică; și omul cu funcțiune regulată de creeri e dispensat din capul locului de a da vre-o atențiune oarecare acestei isbucniri de »liberalism teoretic«. Cel dela »Hazánk« îl întreabă pe Beksits, — după-ce atâtău 'l-au spălat bine, — că știe el, că o lege bună și onestă pentru împedecarea usurei mai bun serviciu ar face poporului decât politica de împărțire de pământ, de schimbare de moși, cu un cuvânt de »mercantilism« chiar și atunci când e înfrumșetată cu idei patriotice naționale? Ear' dacă știe, atunci se știe și aceea, că broșura sa »este veninul cel mai ticălos al veacului muribund, pe care 'l-a produs cândva știința de a serie«.

La acestea noi nu avem ce să mai adăogăm, de oare-ce cele zise de »Hazánk« sunt drepte. Planurile nebunești ale lui Beksits nu se pot îndeplini, dar' cu toate acestea sunt păgubitoare, de oare-ce nu toate foile fac ca »Hazánk«, ci cele mai multe le laudă. Aceasta apoi firește îi nebunește și mai mult pe șoviniști de a urmări facerea statului național maghiar și tot mai mult ne depărtăm dela o pace și bună înțelegere...

Eată pentru-ce sunt rele și păgubitoare nérozille lui Beksits...

De peste săptămână.

Salutări de peste munți. — Fundația d-nei Bădilă. — Din Sârbia. — Din mai multe țeri.

Săptămâna premergătoare s'a ținut în orașelul Rimnicul-Vâlcei congresul (adunarea) studenților dela școalele înalte ale României. Această adunare se ține în fiecare an, în deosebite orașe. Acum, ca de obicei, s'a discutat și cauza națională și starea Românilor din Ardeal, Ungaria și Bucovina, împintenându-se ținerii a lucra pentru această cauză.

tru acestea căpeta destule sbiciuri, pumni și palmi dela străini, dar' după-ce părinții totdeauna îl părtineau, în loc să se îndrepte, se făcea tot mai obraznic.

Între asemenea împrejurări — se poate cugeta, că nu peste mult a început a se face ulicăreț, a umbla la cărcimă, a învăța beutura, bătutul cărților și alte rele. Dureros, în tot satul se află prieteni blăstemați — mai ales, când au prilej de a se omeni pe punga altuia. Așa a fost și în Pădureni. Destui flăcăi se aflau și de aceia, cari nu-'l puteau suferi pe Grigore pentru năravurile lui cele rele, — dar' ei pipau și petreceau pe punga-conto lui Grigore. — Jidanul bucuros le da ori-ce, știind, că lelea Anuță toate le plătește.

Ce e drept, Anuța plătea regulat toate datoriile lui Grigore, — însă dela un timp, fiind și cam scumpă și cruțătoare, a început a-'i trage seama la Grigoreea ei, — dar' Grigore în loc să-'și cunoască greșeala și să cruțe punga mu-

Din adunare, la îndemnul vrednicului nostru tiner ardelean Septimin B. Murășan, s'au trimis pe telegraf salutări dlui Dr. I. Rațiu, studenților români dela Orade, »Tribunei« și »Patriei« din Cernăuți.

În telegrama dlui Dr. Rațiu se zice între altele:

Tu, ca o sentinelă neadormită ai stat vecinic neclintit și neînfrânt la nobila și măreața datorie ce 'ți-s'a încredințat, ca conducător a fraților Transilvăneni. Generațiile tinere te admiră și îți strigă cu însuflețire:

Trăească Dr. Rațiu!

Trăească adevărații și sincerii luptători naționaliști.

Știrea despre frumoasa fundație de 35 mii fl. făcută de d-na Ioana Bădilă, despre care am scris în numărul trecut, a umplut de mare bucurie pe Românii de pretutindenea. Toate foile laudă pe ilustra doamnă, cea dintâiu femeie la noi ce a făcut o fundație așa de mare.

Cum fundația e făcută pentru tinerii dela universitatea din Cluj, la înmormântare a venit o deputație de trei tineri: Ioan Scurtu, Dubleș și Vladone. Întreaga tinerime și apoi deosebit cea din Cluj au depus câte o cunună pe sicriu, cu panglice tricolore, ear' la mormânt a ținut o frumoasă vorbire în numele tineretului, dl Scurtu.

La familie au sosit multe depeșe de mângâiere.

În Belgrad (Sârbia) s'a sfârșit procesul pentru încercarea de ucidere a lui Milan. Judecata s'a publicat Luni, în 25 l. c. Ea este următoarea:

Knezevici e condamnat la moarte. Protopopul Giurici, Milincovici, Alevontici, Jivcovici, Novacovici, adv. Pavicevici și redactorul Protici condamnați la câte 20 ani temniță grea, în lanțuri grele. Acușajii Pasici, d-na Angelina Jovanovici, Milovanovici, Stefanovici, Baicovici la câte 5 ani închisoare. Taușanovici condamnat pentru lesă-maiestate la 9 ani temniță.

După publicarea sentenței Jivcovici strigă: Trăească regele Alesandru, dar' D-zeu să-'l apere de astfel de amici! (arătând spre judecători).

Pasici a cerut și primit grație dela regele iertându-'i-se pedeapsa.

Pasici a fost grațiat din motiv, că 'și-a mărturisit toate greșelile politice față de regele și dinastie. Sentența a produs o impresie adâncă în Belgrad și s'a pus la cale o mișcare în favorul

mă-sei, îi mai răspundea aspru, și cu vorbe necuviincioase.

Într'o seară — erau chiar cășlegile, Stoica a mers seara în vecini în povești, slujii s'au dus care încătrău, și numai găzdoiaia casei a rămas singură păzitor de casă. Când e omul singur, îi vin gândurile cu carul. Anuța singură, chiar se gândea și suspina câtă rușine 'i-o adus ficiorul asupra-'i, a tătâne-so și asupra casei, — o muștra conștiința că ea e de vină la toate acestea și dragostea ei cea nesocotită cătră băiatul ei. Când era adâncită în gândurile acestea, odată numai să deschide ușa cât e de largă, și intră pe ea Grigore cu o falcă 'n cer cu alta pe pământ, cu capul amețit de beutura.

»Îmi trebuie bani, bătrână! dă-'mi bani, Țiganii îmi trag, acuma-'s cășlegi, trebuie să-'mi petrec«, — cu aceste vorbe a intrat în casă.

»Tu mă faci de minune și de rîs la sat — amărîtu-le! Da nu 'ți-a fost

osândiților. Mai multe mii de cetățeni frunțași vor da regelui o rugare de grațiere. În fruntea mișcării stă Nicola *Cristici*, fostul prim-ministru.

Knezevici a fost omorât prin glonț Luni (în 25 l. c.) d. a. la 4 ore. Esecutarea s'a întâmplat pe o livadă, lângă Dunăre, în prezența unui public imens, care privia din depărtare. Atentatorul a fost coborât într-o groapă și împușcat, apoi astrucat, după-ce 'i-s'a constatat moartea.

Afară de Knezevici a mai fost osândit la moarte și Rancu *Taicici*, dar acesta e fugar.

— Principele Bulgariei, *Ferdinand* a sosit în Viena, unde a fost primit cu mare pompă, neobișnuită până acum față de el. Causa e, că în Viena țin acum și Bulgaria de un stat solid în Peninsula-Balcanică, alături de România.

— Prințul de Orleans se află în *Bruzella*, unde a comandat pe aderenții sei din Franța. El voește a aștepta aci pronunțarea sentenței senatului francez, ca tribunal de stat.

— Guvernatorul din Dahome (Africa) a depeșat la Paris, că *expediția germană*, trimisă spre marcarea graniței la Togo, a fost atacată de Caferi. În urma acesteia *misiunile franceze și germane s'au împreunat* sub comanda lui *Clé*, pentru combaterea răsculaților. Aceștia au fost bătuiți la satul Lama, în 17 l. c.

Legionarii dela 1848—1849.

Este împlinit o jumătate de veac dela anii 1848—1849, când Românii au încins sabia și au luat lancea a mână, luptând vitejește pentru națiune, pentru tron și pământul strămoșesc!

Împărțiți în *legiuni* (așa au numit ei regimentele) după numirea străbună a Romanilor și comandați de *prefecți și tribuni* (tot numiri romane), Românii dela 1848 au făcut multe fapte, cari vrednice sânt de a fi însemnate în istorie.

Noi, urmașii, trebuie să păstrăm cu sfințenie amintirea acestor viteji-eroi, cari au contribuit prin faptele lor, la reinvierea gloriei străbune.

Subscrisul am alcătuit un catalog din numele acelor legionari, cari s'au distins în vre-o luptă sau ciocnire. Catalogul acesta îl public mai la vale și în numerii următori.

Se poate, ca din el să lipsească unii din luptători, sau să fie ici-colea vre-o greșeală. De aceea rog pe toți aceia, cari au ceva cunoștințe despre unele întâmplări (lupte, cioc-

destul, vezi, că și acuma ești cu capul plin? Știu, că voiu ave ce să plătesc earăși la Jidan. Mergi mai bine și te culcă și dormi. Dacă așa-ți mână rîndul, încă voiu ajunge să te ved cum te va bate Dumnezeu, — acesta 'i-a fost răspunsul mamă-sa.

— »Ei, mămuca«, își bate joc nenorocitul, »încă domnia-ta știi și predica. Dar' eu acuma nu am lipsă de predicăție, ci de bani, încă câțiva florini îmi trebuiesc«.

— »Te cară dinaintea mea, să nu te ved, nu mă amări«, — îi zise mamă-sa necăjită.

Dar' Grigore nu s'a dus: »Dacă nu-mi dai dumnia-ta, îmi voiu lua eu câți îmi trebuie; dă-mi cheia lăzei«, se răstește Grigore infuriat. Mama necăjită astă-dată nu lasă. Grigore însă și cu puterea încă a vrut să-și facă șir de bani. (Va urma).

niri, etc.) din 1848—1849, sau știu ceva din vieța unor bărbați de-ai noștri de pe acel timp, să 'mi-le scrie, ca astfel să nu se uite sau să se pearză amintirea lor, spre paguba istoriei noastre naționale. Între luptătorii, cari au făcut fapte de arme strălucite, au fost și țărani. Vor trăi încă fii și nepoți de-ai acestora, cari vor ști câte ceva despre înaintășii lor. Pe acestia îi rog cu deosebire să-și scrie, ce știu despre părinții și moșii lor.

După aceste las să urmeze șirul luptătorilor:

Aiudean Clemente, tribun în prefectura lui Iancu (e în vieță, pensionar în Câmpeni).

Albini Vasile, vice-tribun, a organizat pe Românii din cercul Cunței, † la 1890 în Cut.

Alexe, albăcean, a escelat în lupta dintre Rogoșel și Vișag la 1849.

Andreica Mihaiu, tribun în pref. lui Iancu, în urmă denumit prefect al Zarandului în locul lui Buteanu, a escelat în mai multe lupte (e în vieță, ocuitor în Câmpeni).

Anghel Ioan, căpitan în Cricău.

Antoneli Ioan, vice-tribun apoi căpitan în pref. lui Axente Severu; la 1872 ales de canonic în Blaj, † la 1888.

Ardelean Vasile, tribun în prefectura Sibiiului.

Ariton, tribun în prefectura lui Axente.

Armat Eliseiu, tribun pe la Sighișoara, după revoluție a emigrat în România.

Aurarian (Aranyosi) Ioan Galgoți, vice-tribun în pref. lui Balint, a escelat în lupta dela Gura-Ampeiței.

Axente Severu alias Ioan *Rațiu-Baciu*, prefectul legiunei I. primare, cu reședința în Blaj (e în vieță, locuitor în Brașov).

Băcilă Ioachim, vice-prefect la Alba-Iulia, † în Sibiiu la 1884.

Balint Ioan } vice-tribuni în prefectura Salinelor, au escelat la atacul de despresurare a Alba-Iuliei.

Balint Vasile }

Balint Simeon, prefect al Salinelor, cartierul general 'l-a avut în Ocolišul-mare, † 1880 în Roșia.

Băncilă Petru sen., tribun în pref. Sibiiului (Rășinari).

Barbeș Constantin, preot în Gura-riului, căpitan.

Barbu, centurion în pref. lui Axente.

Barițiu Alesandru, vice-pref. în pref. lui Balint.

Barna Ioan, tribun în pref. lui Axente.

Barna Iosif, tribun în pref. lui Axente, omorât de Aiuzeni la 25 Oct. 1848 între Băgău și Sân-Craiu.

Baternai (Bêtrâneanu) Alesandru din Balda, cleric și jurist, tribun pe Câmpie, arestat în Bărâi și esecutat la Cluj (aproape de Someșfalău) la 3/15 Octomvrie 1848.

Begnescu Nicolae, tribun în pref. lui Iancu, cântăreț escelent, Tyrteul luptătorilor dela 1848, care prin cântecele sale adese-ori înveselea și încuraja la lupte pe soții sei de arme.

Bererelu Ioan din Valea-Lupșei, centurion în pref. lui Balint, escelat în lupta dela Iara, la 14 Ianuarie 1849.

Bianu Vasile, tribun în pref. lui Axente.

Bistrean Alesandru, centurion în pref. lui Iancu.

Blăjanu, viceprefect, a escelat în lupta dela Cricău, în 1849.

Bleanca, student din Năjlac, decurion în pref. lui Axente, a escelat la atacul de noapte dela magazinul de praf de puscă dela Alba-Iulia, la 1849.

Boantă Petru, teolog din Șeușa, tribun în prefectura lui Moldovan, omorât la 1848.

Boeriu Alesandru, din Lechința, tribun.

Boeriu Ioan de Scoreiș, primarul Abrudului, fost vice-prefect în pref. lui Iancu, † la 1867.

Bogăteanu Ioan, a escelat în lupta dela Gura-Ampeiței.

Boteanu (Bottyán), prefect la Cluj.

Brad Ioan sau Jovian, prefect în scaunul Sibiiului, apoi la Făgăraș, † la 1890 ca căpitan austriac pensionat.

Bratu Simeon, student, decurion în pref. Sibiiului.

Brote Ioan, prefect în ținutul Sibiiului, † 1871.

Brote Petru, stud. în drept, centurion (oficer) în escadronul de husari Rășinarieni, † 1897.

Bucur, paroch în Galda, tribun, a escelat în lupta dela Cricău.

Bucureștean Nicolae, decurion în pref. lui Balint, a escelat în lupta cu Kemény la Abrud.

Buteanu Ioan, prefect și administrator al comit Zarand, fu spânzurat de Hatvani, la Iosaș, la 23 Maiu 1849.

Cacovean Ioan dela Ciugudiu, vice-tribun în pref. lui Balint, a escelat în lupta dela muntele Bedeleului.

Cândea (Chendi) Alesandru, cancelist la tabla reg., tribun în pref. lui Iancu, spânzurat în 1848 la Hălmagiu.

Cioran Bucur, student, centurion în prefect. Sibiiului.

Ciurilean Vasile,
Ciurilean Ioan

frăți, fiii preotului din Ciurila, ambii tribuni în pref. lui Balint, au escelat în lupta cu Kemény la Abrud. Ioan servise în armata austriacă.

Corcheș Ioan, vice-tribun, apoi tribun în pref. lui Iancu.

Corcheș Nicolae, tribun în pref. lui Iancu, eroul dela Fântânele, † la 1885.

Crățan Grațian, vice-tribun în pref. lui Balint.

Dâmian George, tribun la Zlatna, a escelat în un atac la Balșa.

Daniil I., vice-tribun în pref. lui Balint.

Dărăban Dionisie, tribun în pref. lui Iancu.

Delean Ioan, centurion în pref. lui Axente.

Dendiu Ioan, tribun la Roșia de pe Secaș.

Desianu, tribun în pref. lui Axente.

Dinca, centurion (venit din București), mai târziu căpitan în armată.

Dobra Petru, prefect la Zlatna; prefectura nu 'și-a putut-o organiza, a fost omorât în 8 Maiu 1849 în Abrud.

Adunați de: *Silvestru* Moldovan.

(Va urma).

SCRISORI.

Alegere de învățator.

Agnita, 20 Septembrie c.

Alegerea de învățator pentru școala română din opidul Agnita, s'a săvârșit în 10 Septembrie c.

În ziua aceasta pe la 12 ore se prezentă dl adm. ppesc *N. Moldovan*, ca să efectuească alegerea de învățator pentru de mult provisoratul post învățătoresc.

Candidat am avut numai unul, dl *Ioan Paicu*. Conturburatori ai poporului însă au fost doi, anume: *Andronie Corfariu* și *Naft. Braniste*. Cu cel din urmă nu mai mă ocup, căci acesta abia a putut face puțin haz. Mă mir însă de cel dintâiu, care sănătos și cu mintea întreagă — cum se zice — a cercat a zădărnici însuși actul alegerii. Spre scopul acesta a fost pus des de dimineață țigania întreagă de a zice:

»na trebu la noi învățatoru». Era șod cum auziai Țigani: »Mo Culă, spune și Mitru lui să vie să strige, că și el are gură». De sine înțeles, că Țigani erau convinși, după-cum le spusese învățatorul tolerat *A. Corfariu*, că nu vor mai contribui la salariul învățătoresc cu 1 fl. 50 cr., ci numai 50 cr., căci el se tocmește și lasă mai lesne.

Și în felul acesta după-ce dl comisar purcede la alegere, pornesc Țigani toți în număr de 29 și unul ca altul dau votul lui *A. Corfariu*, care ca parochian a figurat la alegere ca notar, dar' nu ca candidat, pentru-că n'are drept de a concura. Mulțumită însă înțeleptei conduceri a dlui comisar, care și de astă-dată s'a arătat la înălțimea chemării sale și mulțumită preotului și comitetului parochial și poporenilor, cari, observ, au fost foarte puțini, considerând meritele învățatorului *Paicu*, atât în privința școlară, cât și socială, dovedindu-se anul trecut, dându-i vot 23 de Români alegători, cari au fost prezenți, — a fost declarat din partea dlui comisar de ales învățator definitiv pentru opidul Agnita. În bună mână v'ați pus încrederea, popor agnițean, urmați-i și nu vă veți potigni.

Cât pentru dl *A. Corfariu* îmi iau voe a spune, că d-sale îi poate veni la socoteală a se tocmi cu poporul, căci n'a cheltuit pe la școli și la pedagogie; dar' unul care a învățat cu cheltuială nu poate face acest lucru, nici de rușine.

Dlui *Corfariu* se-i pară bine, că îl institue dl protopop în *Vêrd*, de capătă pe iarnă ceva, și ar trebui să nu mai facă concurență, să nu producă sânge rău în învățătorii sîrguincioși și calificați, căci nu se cuvine.

Ar trebui să urmeze proverbului: »Nu te atinge de ce nu e al tău, că te frige, fătul meu». „Eu“.

Din pildele altora.

Vitejia Albanezilor.

E de bună seamă rău în Ungaria de popoarele nemaghiare, pentru-că Ungurii le nedreptătesc și le împedecă în dezvoltarea lor firească națională; e rău și în Rusia, dar' mai rău ca în Turcia, apoi n'o fi doar' nicăiri. Și locuiesc doară multe popoare neturce în Țeara-Turcească.

Dacă pe aceste popoare, ce gem sub greutatea jugului păgân, le vedem totuși din când în când și pe unele din ele, mișcându-se și cerându-și chiar dela păgân drepturi *naționale*, — trebuie cu atât mai mult să le admirăm, să le arătăm ca chip al bărbăției, cu cât între mai grele împrejurări și mai cu primejdie își ridică glasul lor.

Să mișcă ei, așa mai cu frica în oase și mai smeriți, Bulgarii, Grecii, Sârbii și Românii, — dar' nici unu nu cu plan așa mare și cu cereri așa mari, ca *Albanezii*, popor curajos și infocat. Ei umblă să dobândească o neafirmare națională pentru partea de țeară

că îl pot face puterile să primească pe cine ele pun!); să deie *iertare tuturor fugarilor politici*, cari pentru luptă politică-națională au fugit din calea pedepsei turcești; să le deie *adunare națională* (dietă); să le pună *limba lor* alături de limba turcească, ca *limbă oficială*!

Frumoasele cereri ale îndrăzneților și chiar și de Turci temuților Albanezi, au pus așa de mult pe gânduri pe cei din Țarigrad, că au întreprins la București să nu îngăduie adunarea asta acolo. Albanezii dacă au auzit, n'au mai cercat să adune congresul la București, ci au hotărât să facă un »*Memorand*« în care să bage pe larg toate aceste cereri, să arete cât sunt ele de drepte, și să trimită acest Memorand apoi la toate curțile și guvernele din Europa, rugându-le să întrevie, să pue o vorbă bună în folosul lor!

E mare curaj în Turcia și numai să vrei să desfășuri un steag pe care vrei să scrii cu litere de aur niște cuvinte atât de aurite! Și Albanezii au, eată, acest curaj! Și sunt doar popor mic. Nici câți noi Români din Ardeal și Țeara-Ungurească.

Și noi să tremurăm de frica ori-cărui taie-frunză nepot de Turc de pe la noi a ne spune cari ne sunt păsurile și doririle naționale?

Iancu.

Contele Thun de Hohenstein.

Vezi ilustrația.

În *Austria*, adică în partea a doua a împărăției noastre, este mare ferbere între popoare. Mai nainte și aici, ca la noi în Ungaria, era un popor recunoscut de mai mare, care își impunea limba celorlalte popoare, ce alcătuesc împărăția. Acest popor erau *Nemții*. Popoarele celelalte însă, cum sunt *Cehii*, *Polonii*, *Slovenii*, *Românii* din Bucovina etc. au cerut și ei drepturi naționale și folosirea limbii lor în viața publică.

Aceste drepturi li-s'au dat în o măsură oare-care, dar' popoarele pretind drepturi întru toate deopotrivă. De

aci vine ferberea și ciocnirea între popoare, atât prin deosebitele țerișoare, cât și în parlamentul comun din *Austria*. În aceste lupte se înțelege, că se întâmplă și adese schimbări de ministere.

Cel din urmă ministru-president a fost contele *Thun de Hohenstein*, care s'a retras dela acest post săptămână trecută.

Contele *Thun*, al cărui portret îl dăm azi, e din *Boemia*, unde a fost guvernator. El a fost numit prim-ministru în nădejde, că va pute face pace între popoare, dar' n'a isbit. De aceea, după doi ani dela denumire, s'a retras, lăsând loc altuia, poate mai norocos.

În ori-ce cas atât în *Austria*, cât și la noi în Ungaria, pace deplină numai atunci va fi între popoare, când nu vor fi apăsători și apesați, ci toate popoarele se vor bucura de drepturi deopotrivă, ceea-ce în interesul împărăției trebuie să se facă.

Contele Thun de Hohenstein.

locuită de ei, cât să fie liniștiți odată pentru totdeauna, că nu-i mai împedecă nimic în dezvoltarea lor liberă, ca națiune, ca popor.

În vara asta mai ales se porniseră cu plan frumos. Voiau ca la sfârșitul lui Septembrie în toamna de față, să se adune toți fruntașii lor într'un mare congres (sfat) la București, fiindcă în Turcia poate i-ar oprî, și aci apoi să se desfășure deplin steagul lor și să scrie pe el cu litere mari și în vederea Europei și lumii întregi, dorințele lor!

Și eată anume, ce vesteau înainte că au să scrie pe steagul lor național:

Că cer Sultanului Turcilor, să deie Albani, țerei lor, *deplină neafirmare* de a se conduce, având a sta însă sub supravegherea Sultanului; să le deie *școale naționale* albaneze; să le deie *miliție națională*, în care să fie primiți și Turci și catolici și ortodoksi; Albania să aibă în frunte un *cărmaci* al *seu propriu*, ales de puterile mari ale Europei (cari creștine fiind ar pune sigur un creștin în frunte, un om ce să lucreze la grabnica înflorire a țerei), dar' care să aibă și învoirea Sultanului (ear' pe Sultan știu ei

PARTEA ECONOMICĂ.

Filoxera și celelalte boale ale viilor.

(Urmare).

Semnele, ce le arată vițele de viie molipsite de filoxeră sunt următoarele: frunzele încep a se îngălbinii și a se aduna mai întâiu într'un loc, apoi tot pâlcuri-pâlcuri, până-ce se întind peste viia întreagă; mlădițele încep a se sbârci și mai pe urmă a se usca cu totul; pe vițe se mai pot vedea ici-colea, ca niște puncte galbene ouăle s'au chiar filoxera însăși, ear' rădăcinile scoase din pământ sunt umflate, de culoare albă-verzie și seamănă cu lugerii crumpeneilor crescute în pivniță, cari se îngroașă pe încetul, ca cotorul unei pene de găină, pe când rădăcinile vițelor sănătoase nu sunt mai groase decât un fir de ață și au culoarea întunecată.

Îndată-ce vedem semnele de mai sus și presupunem, că cutare viie ar fi atacată de filoxeră, înștiințăm primăria comunală, care raportează apoi mai departe până la ministrul de interne. Acesta are puterea de a închide viile molipsite, ca să nu se mai poată lăți din acelea și pe alte locuri filoxera.

Pentru a ne păzi de filoxeră, e bine ca să nu aducem viță de viie din alte locuri, să nu aducem nici vițe de cele uscate, sape sau alte unelte, cu cari lucrăm în viie. Ba nu e bine ca nici noi înșine să umblăm prin vii molipsite și apoi îndată să mergem în ale noastre, de oarece un ou lipit de încălțăminte sau vestmintele noastre, e deajuns pentru înmulțirea ei în viia întreagă.

Pentru stîrpirea filoxerei din viile molipsite s'au cercat fel și fel de mijloace, dar' până astăzi nu s'a putut afla nici unul, prin care să se poată stîrpi cu succes, ear' vițele să rămână sănătoase, deși stăpânirea franceză a pus ca premii o jumătate milion de florini pentru un asemenea aflător. S'a cercat pe multe locuri cu argăseala din scoarță de stejar, cu leșie de pucioasă și carbol, cu slobozirea apei pe timpul de iarnă la rădăcinile vițelor de viie și altele, dar' toate încercările acestea au adus viierilor mai multă cheltuială, decât dobândă.

Mai bine este, ca vițele bântuite de filoxeră să se scoată, să se ardă și să se părăsescă locul acela de viie pe un timp anumit și să se cultive cu alte sămănături; să se aducă și să se sădească vițe americane, de cari acum împarte de giaba și stăpânirea noastră pe locurile molipsite; să se sădească viile în pământurile năsiptoase; să se altoiască viță americană, care are rădăcini mai puternice ca ale noastre, prin ce s'a adevărit, că apoi nu se mai molipsește de filoxeră, precum nu se molipsește nici copiii altolți de bubat.

În, scurt trebuie căutate toate mijloacele, cari credem a fi mai bune pentru stîrpirea filoxerei, precum și acelea, ca pe unde încă nu s'a ivit să nu o importăm de aiurea.

Peronospora viticola este un burete, care ca și filoxera, a fost importat la

noi din America. Ea s'a ivit mai întâiu în Franța pe la anul 1878, de unde apoi s'a răspândit și în alte țări, ear' la noi constatat ea mai întâiu la anul 1880, dar' până la anul 1888 nu a prea făcut daune așa însemnate.

Peronospora trăește pe ramurile viței, pe frunze și struguri, sugându-le mustul și cauzând putrezirea lor. Ea încă este așa de mică, încât cu ochii liberi abia se poate zări, dar' mai târziu după-ce se tot lățește, ca pecinginea, pe frunze și struguri, se poate vedea și cu ochii liberi.

Peronospora se lățește întocmai ca și mucegaiul pe pâne. La început se poate vedea pe dosul frunzelor de viie, ca o pulbere albă ca zaharul, care apoi se tot lățește, până-ce frunzele capătă niște pete negre și apoi încep a se vesteji și usca, apoi încep a se întinde pe alte frunze sau struguri, cu ajutorul ploilor și al vânturilor, cari s'au adevărit a fi cei mai buni propagatori ai ei.

Ca toți paraziții, așa și peronospora se înfășură în frunzele vițelor de viie, îndată-ce simte că se apropie frigul de toamnă. Aici ierneză apoi până primăvara. Atunci îndată-ce dă căldura, se preface în pulvere fină și cu ajutorul vânturilor, sau fiind vițele plecate pe pământ, se urcă din nou pe frunze și struguri, pe cari începe earăși a-i molipsi și putrezii.

Chiar când peronospora nu ar ataca și strugurii, ei totuși încă ar trebui să se uște și sărbărească înainte de coacere, de oarece rămânând vițele fără de frunze ele nu mai pot răsufla și așa strugurii trebuie să se înecă și usuce pe ele.

Timpul cel mai priincios pentru lățirea peronosporei este, când sunt ploide, cu căldură și vânturi. Atunci ea cade sau sboară de pe frunză pe frunză, până-ce umple viile toate.

După-ce am arătat modul lățirii și viețuirii acestui parazit, să vedem și mijloacele, prin cari el ar putea fi stîrpit și nimic.

Buretele filoxerei se poate stîrpi mai cu isbândă ca filoxera. Spre scopul acesta se stropesc vițele de viie atacate, de câte trei-ori peste vară, cu o soluțiune (amestecătură) de apă, var și peatră vînătă. Anume: se pun într'un ciubăr 100 litre de apă caldută, din care se ia apoi numai atâta, câtă trebuie ca să stîngem două chilograme de var, pe cari apoi atâta il amestecăm în apă, până-când aceasta se face ca laptele. În apa rămasă în ciubăr se mai leagă într'o zdreanță și două chilograme de peatră vînătă, care se lasă acolo până-când se topește și ea, apoi se amestecă cu laptele de var și cu această soluțiune, numită și de Bordeaux (Bordo) se stropesc vițele de viie, cu o udătoare anume făcută spre acest scop, care poate să coste câte 20—25 fl.

Stropirea vițelor se face mai cu seamă după o ploaie, dar' după-ce s'au sbicit mai nainte bine frunzele. Stropirea trebuie să se facă de dinjos în sus și pe amândouă părțile rîndului de vițe, ca să nu rămână nici o frunză nestropită. Stropirea vițelor e bine să se facă prin luna lui Maiu, adecă înainte de înflorirea strugurilor, apoi prin Iunie și Iulie, așadar' de câte trei-ori într'un an.

Soluțiunea de Bordeaux se poate face și numai de câte un procent, adecă un chilogram și unul de peatră vînătă la 100 litre de apă, dar' aceasta une-ori nu e destul de tare, de aceea se face mai cu seamă de câte două și trei procente, după-cum adecă voim să fie de tare. Mai tare ca de trei procente nu este bine să întrebuițăm soluțiune, de oare-ce prin aceea se pot vătămă frunzele și vițele de viie. (Va urma).

O nouă societate comercială.

Resultatele din primul an al societăților noastre comerciale nu sunt încântătoare, pentru toți cei-ce rîvnesc numai la câștig. Lucru firesc. Dacă tot începutul e greu, atunci e greu începutul pe teren comercial, de noi puțin cunoscut, pe care cea mai mare concurență și pedecă ni-o fac comerțul jidovesc și ignoranța românească.

Nu trebuie însă să descurajăm la primul paș. Și e îmbucurător vîzînd că tot mai mult Românii noștri lucră pe acest teren. Despre o nouă societate comercială ni-se vestește din Bănat. Eată ce ni-se trimite:

PROSPECT

pentru înființarea unei societăți comerciale pe acții în comuna Bania.

În scopul de a desvolta, încuraja și lăți comerțul în spiritul comercial și economic în poporul nostru, se fondează în Bania pe timp nehotărît o societate comercială pe acții, care societate va purta numele:

Prima societate comercială „Baniuța“

Societatea se fondează cu un capital social de 20.000 coroane (10.000 fl. v. a.) împărțit în 1000 acții (una miie) de câte 20 coroane (10 fl. v. a.) acția.

Pentru subscrierea acțiilor să esmite prospectul de față. Subscrierile se fac pe listele alăturate la prospect, în persoană sau prin plenipotențiat, și ca ultimul termen de subscriere se fixează ziua de 1 Noemvrie st. n. 1899.

Pentru-ca societatea să-și poată începe activitatea cât mai curînd, din capitalul social se plătește îndată la subscriere ca spese de fondare de fiecare acție 2 coroane (un fl. v. a.) și câte 10% după acție, adecă 2 coroane (1 fl. v. a.) la 1 Octomvrie 1899 15%, adecă 3 coroane (1 fl. 50 cr.); la 1 Noemvrie 1899 10%, adecă 2 coroane (1 fl.) Restul se va plăti la terminul ce-l va fixa direcțiunea.

Se poate plăti întreg prețul acțiilor sau mai multe rate deodată.

Plătirile se fac la domnii încredințați în Bania: la domnii *Vasilie Ienchy* și *Alesandru Derlian* nr. 128.

Dacă cumva s'ar subscrie mai multe acții decât 1000, adunarea generală constituantă va decide urcarea capitalului social.

Membrii fondatori își susțin drepturile acordate prin §. 183 din legea comercială.

După terminarea subscrierilor se va convoca adunarea generală constituantă în înțelesul §-lui 154 din legea

comercială. Se va face convocarea în ziarele: »Foaia diecesană«, »Tribuna« și »Foaia Poporului«.

Bania, la 1 August n. 1899.

Membrii fondatori:

Vasilie Ienchi,
comerciant în Bania.

Pavel Pirtea,
econom în Bania,

Alesandru Derlian,
econom în Bania.

Ioan Borozan,
econom în Bania

Nicolau Derlian 240,
econom în Bania.

Nicolae Susara 430,
econom în Bania.

Anton Borozan,
econom în Bania.

Dumitru Pongiea 337,
econom în Bania.

Ioan Dugolea 465,
econom în Bania.

Ioan Ienchi,
comerciant în Bania.

Alesandru Kraia,
econom în Bania.

Alimpie Ciutta,
econom în Bania.

Ioan Derlian,
econom în Bania.

Nota Redacțiunii. Cei-ce doresc a subscrie acțiuni, afle, că la noi stă deschisă o listă.

HIGIENĂ

Grijiți bine copiii!

Așternutul copilului mic se fie: o perină umplută cu pene, sau apoi cu hoaspe de eucuruz scărmanate mărunt, sau otavă ori fân moale.

Peste perina din aceste materii pregătite, se pune un ciarciaf (»lepedeu«) curățel, ear' sub capul copilului o periniță de pene de pâr de cal ori de capră.

Capul, fruntea și ochii copilului, se acoper (ca să poată dormi liniștit) cu o cârpă mică în trei cornuri, lăsându-i numai nasul și gurița descoperită pentru răsuflare.

Ca *acoperemânt* se nu punem în ori-ce vreme ori-ce țol gros pe el. Vara va fi destul un lepedeu îndoit de pânză; iarna însă vom pune o pânură mai caldică ori d. p. o piele de miel.

Năfrămuțe (bărbiuce) sub barba copilului, se punem numai când el începe a se nutri cu mâncări. Până atunci nu e nevoie.

Nu legănați și nu purtați pe brațe pe copil în cele dintâi 6 săptămâni! Mai ales nu e iertat să-l ridici și să-l razimi pe șezut, căci în timpul acesta osuțele lui sunt așa de moi, că ușor 'i-le poți îndoi și strica și te poți trezi cu el mai târziu cocoșat (gâb) ori cu picioare strimbe.

Legănatul nu e bun, pentru-că în parte îi strică, dar' mai ales îi face nărav rău, încât mai apoi numai tare decât legănat adoarme, și începe a fi urcios, ba chiar superăcios pentru cei din jurul seu!

Cine dar' vrea să scape de asta, se nu-i facă de mic nărav.

Dar' pentru-ca din când în când totuși să-l poți purta pe brațe (pentru a-l duce

mamei ori a-l ridica și pune în leagăn), trebuie să-i facem o periniță lungăreață, cât el de lungă, pe care o umplem cu pene ori hoaspe scărmanate de cucuruz, și învălit în cărpele lui, îl asezăm pe această perină și îl legăm ușor cu o fașe, ca să stee pe el, și așa îl ridicăm. (Pe multe locuri perinița asta se face cam de 2-ori cât copilul și venindu-i dela cap pe spate, 'i-se îndoaie peste picioare în sus, până la piept, spre a nu-l lega peste piept prea aproape de trup, ci tot peste un strat moale. Se pun însă în partea din jos a perinei ce vine înainte, mai puține pene ori pânuri de hoaspe).

Dar' și cu această perină numai în întâiele șese luni e a se purta copilul. După 6 luni, în o simplă învălitoare cât trupul lui, vara de pânză, iarna de flanelă, ca să fie scutit de vânt ori frig.

SFATURĂ

Sarea pentru vite.

Sarea este de neapărată trebuință pentru vite, de oare-ce o parte a trupului lor, încă constă din sare. Sarea face nutrețul vitelor mai gustos și mai plăcut și pe lângă acestea le mărește și setea. S'a constatat, că vitele lipsite de sare îndeobște sunt mai slabe, ca acelea, cărora nu le lipsește sarea. Sarea mai are o înfriurintă însemnată și asupra îngrășatului. De aceea vitelor pușe pe îngrășat, trebuie să le dăm mereu sare, căci dimpotrivă nu se îngrașă cum se cade.

Sunt unele nutrețuri, cu deosebire ierburi, cu cari când se nutresc vitele nu prea au așa lipsă mare de sare, Greutatea sau evantitatea de sare, ce trebuie dată unei vite nu se prea poate hotări. Totuși pentru o vită mare se socotește de regulă câte o jumătate de chilogram pe săptămână. Sarea trebuie dată la vite pe fiecare zi, sau la două zile odată. Cea mai bună sare pentru vite, este cea măruntă, care se amestecă cu făină sau țărițe. Sarea în zdroburi mari nu se prea recomandă pentru vitele rumegătoare, de oare-ce lăcomind ele prea tare după ea, pot să rupă deodată prea multă, ca să se înecă, sau pot să-și rupă și strice și dinții dinainte.

Gunoii pentru florile din vase.

Cel mai bun gunoiu pentru florile din vase, este cel de vacă și oaie. Dar' fiindcă aceste gunoaie nu se prea întrupează curând cu pământul, pe lângă aceasta mai răspândesc și un miros neplăcut, ba pot lăși încâtva și necurătenie în casă, așa s'a aflat un mijloc mai practic de gunoie, prin topirea numitelor gunoaie în apă ceva caldă. Se ia anume un vas cu apă, în care se pune gunoiul de lipsă într'o corfiță deasă sau într'o cârpă, unde se lasă până-când se topește bine. Cu apa aceea apoi se udă florile, ca și cu cea din fântână sau din riu. Pentru-ca topitul se se facă mai repede, se mișcă mereu gunoiul din corfă sau cârpă, până când rămân în acelea numai părțile mai tari, cari nu se pot topi (disolva).

Pentru cei-ce nu pot adormi curând.

se recomandă punerea unui ștergar muiat de jumătate în apă rece, pe partea din dărăt a capului, eară pe față se pune cealaltă jumătate, ca să împedă evaporarea apei. Prin aceasta creierul se răcorește și omul poate adormi curând. Aceasta e bine să o facă oamenii învățați, cari lucră nopți întregi cu capul, precum și aceia, cari nu pot dormi de gânduri și supărări.

Pentru cei-ce pătinesc de reumatism (mătrice)

se recomandă învălirea părților atacate peste noapte mai ales, în lână nespălată sau facerea unor băi, în cari se ferb mușinoaie de furnici mari de pădure cu pământ cu tot, sau espunerea părților atacate împunsăturilor de albine, sau umblarea prin urzici, sau ferberia rădăcinilor de pătânjei în lapte și amestecarea aceloracu făină de in, până-când se face ca mămăliga, cu care apoi ne legămpărțile atacate, sau scaldându-ne în ape calde de pucioasă sau espunând părțile atacate de reumatism (boală de oase, ce vine din răceală) aburilor de pucioasă, cari es în unele locuri din pământ ș. a.

Știri economice.

O nouă boală a grâului — și relaxarea contribuției. Proprietarul Tallian Béla din Torontal a cerut la direcțiunea financiară relaxarea contribuției de pământ, pe motivul că holdele de grâu 'i-au fost inficiale de boala așa zisă »rouă de negură și de miere«. Dela direcțiunea financiară fiind respins cu cererea, pe motivul că această boală nu este susceptă de ministerul de finanțe între pagubele elementare, proprietarul a făcut recurs la comisiunea administrativă a comitatului, spriginindu-și recursul cu atestat dela oficiul reg. de stat dela Magyar-Óvár pentru esaminarea sâmânțelor și constatarea boalelor de bucate. Comisiunea administrativă a modificat decisiunea direcțiunii financiare și a enunțat, că proprietarul a fost în drept să ceară relaxarea dăreii, căci boala numită numai în anul acesta ivindu-se de primădată, nu a putut fi susceptă în lista ministerului de finanțe făcută în 1893, ear' de altă parte atestatul oficios o înșiră între boalele cari vin a fi considerate ca plage elementare pentru holde, și astfel cererea pentru relaxarea contribuției trebuie să 'i-se încuviințeze pe tentului.

Tîrgul din Vinga (comit. Timișului), care era să se ție în 1 Octombrie c., se va ține, cu concesiunea ministrului, în 8 Octombrie c.

Roada în România. După arătările guvernului României, grâul a dat în întreagă țeara 9 milioane de hectolitri, pe când în anul trecut au fost 20 milioane hectolitri. Sécara a dat 700.000 hectolitri (anul trecut 2,688.000 hectolitri), orz 1,600.000 hectolitri, ovės 2,204.000 hectolitri (anul trecut 6,135.000 hectolitri), rapiță 160.000.

Din acestea se vede, că roada a fost foarte slabă. Este mare lipsă și de nutreț.

Importarea poamelor proaspete și a legumelor în România, cu abateredela publicația de mai înainte a comitetului central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu« și în conformitate cu rescritul ministrului de agricultură dto 30 August c. nr. 8169, este admisă și fără producerea certificatului de proveniență, dacă importarea se face pe Dunăre, respective pe drumul continental (pe uscat) dinspre apus.

ȘCOALA ROMÂNĂ.

Despre jocurile de băieți.

De **Petru Roșca**, profesor.
(Din progr. gimnas. din Brașov).
(Urmare).

Conducătorul se se nisuiască într'acolo, ca jocurile cari s'au jucat prin repetiție se devină o proprietate prețioasă a școlărilor; — cu atât se va juca de cătră elevi un joc mai bucuros, cu cât ei au ajuns în el la o perfecțiune oarecare. Purcederea cea mai simplă ar fi deci, să se stabilească o ordine, conform căreia la un timp anumit se se repeteze jocurile. Dar în contra unei astfel de ordine foarte des se revoltă plăcerea de joc a elevilor, cari voesc ca și dorințele și înclinările lor să se ieie la alegerea jocurilor în considerare. E incontestabil, că un joc ales de înșiși elevii, se va juca cu mai mare plăcere și bucurie, decât unul impus de voința conducătorului. Totuși prin vorbe frumoase și prin întrebări dibace conducătorul în cele mai multe cazuri va ajunge acolo, ca jocurile dorite de dînsul să se execute.

La jocurile, cari pretind formarea de două partide, totdeauna elevii prin alegere neinfluențată se se separeze; nimic nu indispune pe jucători mai mult decât când le impui soți, despre cari ei a priori sunt convinși, că vor influența în mod nefavorabil asupra mersului jocului. În cazul acesta grupele se fie alese de 2 jucători, cari vor fi sau cei mai buni, sau cei mai slabi, hotărîndu-se prin soarte, cui îi compete dreptul de a alege dintâiu. Un stimul deosebit pentru jucători este, dacă din când în când punem 2 despărțăminte ale aceleiași clase, cari altcum se joacă separat, față în față, ca să-și măsoare puterile; lăsăm d. e. la Lupta combaterei să joace elevii cei mici în contra celor mari. La o astfel de întrecere se nasc lupte înverșunate, cum nici nu te-ai aștepta; e lucru natural, că o astfel de emulare o să aibă cele mai favorabile urmări pentru jocuri. Normă trebuie să fie la astfel de emulări, ca la repețierea aceluiasi joc partidele să-și schimbe locurile lor; la începutul jocului are să se hotărască prin soarte, care loc să-1 ocupe fiecare partidă, căci dacă aceasta nu se face, avantajii adevărate sau numai închipuite ale locului au adese-ori de urmare ceartă și vrajbă, ceea-ce numai în folosul jocului nu poate fi.

Dacă e, ca jocurile să-și valideze influența lor binefăcătoare igienică, atunci nu este de ajuns, ca noi să ne ocupăm cu ele numai în semestrul de vară, ci în întreg decursul anului, dacă aceasta ne-o permit referințele climatice; se înțelege de sine, că jocurile vor trebui să se acomodeze anotimpurilor, și în anumite timpuri vor trebui să fie înlocuite cu alte mișcări înrudite ale trupului; a juca pe vremea cea mai caldă jocuri, cari recer cele mai vehemente mișcări, ar fi nepotrivit; un astfel de timp să destinează mai bine pentru scaldat și innot. La noi în Ardeal și special în Brașov este toamna cel mai potrivit timp pentru jocuri, cari se pot continua până-n iarnă. Dă odată gerul

și îngheață apa, atunci vom rezerva după amezile destinate jocului pentru cea mai frumoasă și sănătoasă petrecere de iarnă, pentru patinat, și unde nu se află un loc potrivit, trebuie căutate căi și mijloace pentru a-1 câștiga și întocmi. Modalitatea cum s'ar pute întocmi și la noi un loc de patinat potrivit, am tractat-o la finea acestui studiu. Dacă a căzut multă zăpadă, ușor se pot procura școlărilor și alte plăceri, și anume se vor face oameni de zăpadă, sau se va zidi o fortăreață, pe care o parte dintre băieți vor avè să o iee, ear' altă parte să o apere. Dacă însă nu ar fi zăpadă, atunci se vor aranja marșuri împreunate cu alergări; se înțelege, că profesorul conducător va trebui să fie cu mare băgare de seamă, ca elevii lui încredințați să nu se recească, mai cu seamă când bat vânturi reci de ost sau de nord.

Pentru a deștepta și în profesori interesul pentru jocuri ar fi de dorit, ca pentru sala profesorală să se comande jurnale de specialitate în direcția aceasta; aici aș recomanda jurnalul: »Zeitschrift für Turnen und Jugendspiele« (R. Veigländers Verlag, Leipzig. 7 mărci); chestiile, cari se tractează în jurnalul acesta sunt cu puține excepțiuni de natură să intereseze nu numai pe profesorul de gimnastică, ci și pe ceilalți profesori. A succes odată a stîrni și în corpul profesoral interes pentru jocurile gimnastice, nu va trece mult timp și ele vor fi cu atât mai mult iubite și usitate de școlari, ear' efectul lor binefăcător în scurt timp se va arăta atât în privința fizică, cât și în privința psihică.

În cele următoare mă voi încerca a descrie unele jocuri, pe cari le-am aflat mai potrivite pentru elevii școlărilor noastre și cari nu pretind recuizite costisitoare. (Va urma).

Cele patru operațiuni fundamentale.

Modele de lecții de fond din Aritmetică.

Lucrate după planul »Trepțelor formale«. Pentru bieniul II. (clasa III. elementară nedespărțită), de **Iuliu Birou**, inv. în Ticvaniu-mare.

(Urmare).

B. Predarea noiei lecțiuni.

I. Claritatea — deducațiunea primă (cu fazele sale). a) Problema 1.

1. Scoateți acum caietele de Aritmetică: 1, 2, 3! Veți scrie cu toții în caiete problema ce voi dicta eu pe tablă. (Învățătorul scrie pe tablă și școlarii pe caiete problema):

»Un econom a vîndut 2 viței: unul cu 36 florini și altul cu 28 florini. Câți florini a luat el pe amîndoi viței?«

Cine știe să spună problema aceasta? Spune tu N.! Câți viței a vîndut economul? (... 2 viței). Câți florini a luat el pe primul vițel? (... 36 florini). Dar' pe al doilea vițel, câți florini a luat? (... 28 florini). Dacă pe 1 vițel a luat el 36 florini, pe 2 viței, tot 36 florini va lua el? A luat mai mulți, ori mai puțini florini? (... mai mulți). Cu cât a luat el mai mult? (... cu 28 florini). Ce trebuie să facem noi cu 36 florini și cu 28 florini, ca să putem afla câți florini a luat el pe amîndoi viței? (... să-i adunăm). Să facem această lucrare, mai *ântâiu mental*, adevă în gînd.

Din conspectul despre activitatea Reuniunilor de unturări comune pro 1898, compus de Ioan Șerban, inspect. ung. de lăptărie se constată, că în total sînt 116 însoțiri: În comitatul Arad 1; Bács-Bodrog 2; Baranya 42; Alba 3; Comorn 1; Marmatja 1; Nograd 1; Pesta 1; Somogy 7; Sopron 4; Sătmar 1 (Careii-mari); Timiș 10; Tolna 25; Torontal 11; Vas 2; Veszprém 2 și Zolyom 2. Din acestea s'au înființat în 1895: 4; în 1896: 10; în 1897: 20; în 1898: 37; în 1899: 22; N'au trimis date: 23; membri au peste 300: 2; peste 200: 10; peste 100: 36, ear' restul cu sub 100 membri cu 800 vaci sînt înscrși la societatea din Folya (comit. Timiș), cu 582 din Nagy-Szecsény, ear' la celelalte dela 50—400; mai mult lapte au transportat în 1898: societatea din Véménd 500.000 litre; esportul total al laptelui în 1898: 10,531.407.9 l., ear' în timpul din 1 Ian. 1899—30 Aprilie 1899: 5,434.415.9. În 1898 s'au preparat în total 429,838.10 chlgr. unt; ear' din 1 Ian. 1899—30 Apr. 1899: 221.326.90 chlgr. Societățile au încasat în 1899: 576.728 fl. 13 cr., ear' din 1 Ian. 1899—30 Aprilie: 1899 175.681 fl. 49 cr. Cea mai mare avere o are însoțirea *Alsó-Sarkad* de 7332 fl 53 cr., înființată la 1896. Cuantul aproximativ al laptelui la zi după împrejurări. Numărul vacilor s'a înmulțit dela întemeierea însoțirilor dela 10—200 capete. Aceste date ni-se comunică prin biroul »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu«.

Rugina, ce face tot mai mari stricăciuni în holdele noastre, precum aflăm dela comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu«, este supusă din îndrumarea ministrului reg. ung. de agricultură, unui studiu amănunțit și temeinic la *secțiunea pomologică* de pe lângă Academia economică din Ungarisch-Altenburg. Economii nostri sînt rugați a raporta numitei secțiuni despre părerile și experiențele ce le-ar avè în această afacere.

În folosul pomăritului. Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu« a adresat comisiunii economice comitatense rugarea, ca în scopul calificării *învățătorilor* din comitatul nostru pentru posturile de *conducători ai școalelor de repetiție economică* impuse tuturor comunelor, să destineze din subvenția de 800 fl., ce se acorda școalei economice, acum desființate din Rășinari, din care subvenție — până la înființarea altei școale — de vre-o câțiva ani s'au creat stipendii pentru frecuranți ai Academiei agricole din Ungarisch-Altenburg și ai școalei economice din Mediaș, cu menirea de a se aplica în serviciul comitatului, suma de cel puțin 100 fl., din cari să se împartă ajutoare. Pe această cale se va aduce mai mult serviciu populațiunii din comitat, după-ce știut este, că absolvenții stipendiști se aplică după absolvare parte în România, parte la domeniile din Ungaria.

Modele de statute pentru »Insoțiri de pînășeri« și »Insoțiri de cules de vii« se află în număr mare de exemplare la comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu«, de unde doritorii pot primi câte un exemplar (compus în limba maghiară) singur pe lângă solvirea portului postal.

a) *Rezolvarea mentală a problemei.*

Ce avem de adunat? (... numerii 36 și 28). Din ce este compus numărul 36? (... din zeci și unități). Câte unități are numărul 36? (... 6 unități). Și câte zeci? (... 3 zeci). Dar numărul 28 din ce este compus? (... din zeci și unități). Din câte unități este compus numărul 28? (... din 8 unități). Și din câte zeci? (... din 2 zeci). Câte unități am zis noi că fac 6 unități și cu 8 unități? (... 14 unități). Câte zeci și câte unități fac 14 unități? (... 1 zece și 4 unități). Ce facem noi cu un zece? (... îl adunăm la zeci). Câte zeci am zis noi că fac 3 zeci și cu 2 zeci și cu 1 zece? (... 6 zeci). Dar 6 zeci și cu patru unități câte fac? (... 64). Câți fac dar 36 florini și cu 28 florini? (... 64 florini). Câți florini a luat dar economul pe amândoi vițelii? (... 64 florini). Cum sunt numerii 36 florini și 28 florini, pe cari i-am adunat noi, fiindcă ne arată florini? (... numerii de același fel).

Notă. Calculul mental se poate face și începând cu zecii, dar este de recomandat calculul mental începând cu unitățile, fiindcă acestea se apropie de calculul scris.

b) *Rezolvarea în scris a problemei*

Acum să facem această problemă și în scris. Câți florini, ziserăți, că a luat economul pe primul vițel? (... 36 florini). Dar pe al doilea vițel câți florini a luat? (... 28). Cari am zis că sunt unitățile numărului 36? (... 6). Dar ale numărului 28? (... 8). Și cari sunt zecile numărului 36? (... 3). Dar ale numărului 28? (... 2). Ca să putem aduna mai ușor unități cu unități și zeci cu zeci, așezăm numerii 36 și 28 unul sub altul, așa, ca să vină unități sub unități și zeci sub zeci, dar singuri, fără numirea florini. Uitați-vă la tablă să vedeți cum scriu acești numeri unul sub altul. (Învăț. scriind):

$$\begin{array}{r} 36 + \\ 28 \\ \hline \end{array}$$

Eată așa: întâiu numărul 36, apoi sub el numărul 28! Așezați acum și voi pe caete sub problemă numerii 36 și 28 așa, cum i-am așezat eu pe tablă! Ce semn trebuie să punem, ca să știm că aici este adunare? (... o + dreaptă). Unde trebuie să pun semnul adunării? (... la dreapta unităților numărului prim). Eată pun semnul adunării la locul numit. Puneti-l și voi! Acum trag o linie orizontală pe sub acești doi numeri, spre a-i deosebi de rezultatul, ce-l scriem dinjos. Trageți și voi linia orizontală! (Școlarii vor avea așezate numerii problemei pe caiete vertical, așa precum sunt așezate pe tablă și cum se arată aici mai sus). Ce ați adunat voi mai întâiu, când am făcut problema mental? (... unități cu unități). Ce trebuie să adunăm și aici mai întâiu? (... tot unitățile). Unde ați zis că stau unitățile? (... în locul prim la dreapta). Ce ați adunat apoi, în gând, după unități? (... zecile). Ce trebuie să adunăm și aci după unități? (... ear' zecile). Unde ați zis că stau zecile? (... în locul al doilea spre stânga). Fiindcă unitățile stau la dreapta, ear' zecile spre stânga dela unități, de unde vom începe dar' aici să adunăm? (... dela dreapta spre stânga). Fiți atenți, că acum începem adunarea numerilor! Cât fac 8 unități și cu 6 unități? (... 14 unități). În numărul 14 câte unități și câte zeci avem? (... 4 unități și 1 zece). Cele 4 unități le scriem sub șirul unităților, ear' 1 zece îl adunăm la șirul zecilor. Cât fac 1 zece și cu 2 zeci? (... 3 zeci). Dar 3 zeci și cu 3 zeci cât fac? (... 6 zeci). Unde trebuie să scrii 6 zeci? (... sub șirul zecilor). Ce număr sau rezultat am aflat la această adunare? (... 64). Din ce este compus numărul 64?

(... din 6 zeci și 4 unități). Câți florini a luat dar economul pe cei 2 vițelii? (... 64 florini). Dar când ați lucrat mental, ce rezultat ați căpătat? (... tot 64 florini). (Va urma).

La începutul anului școlar.

Un cuvânt colegial.

După odihna lunilor de vară, am intrat, învățători și elevi, într'un nou period de muncă, hărnicie și așa credem și de progres.

Însemnată este ziua începerei noului an școlar la toate popoarele, dar mai ales noi această zi ar trebui să o srbăm ca pe o srbătoare națională.

Petrunși fiind pe deplin cu toții de rolul cel nespun de mareț ce-l au școalele în viața noastră națională, datori suntem, mai ales noi învățătorii, înainte de a trece pragurile acestora, să ne reîmprospetăm în memoria noastră toate datorințele ce sunt legate de cariera de învățător român.

Este frumoasă cariera de învățător. deși e plină de greutate.

Dela învățător, ca dela nimeni altul, se cere inteligență mare, cultură științifică și cultură de inimă estinsă și profundă, muncă grea și neîntreruptă, zel și dragoste însuflețită pentru cariera ce a îmbrățișat.

Răsplata?

În cele mai multe cazuri aceasta este numai satisfacțiunea sufletească, pe care învățătorul o simte, văzând progresul și dezvoltarea tinerelor mlădițe încredințate mânilor sale de educător.

Rolul nostru, ca învățători români, devine îndoit de mare, cariera noastră și mai grea, ca a învățătorilor altor neamuri, prin aceea, că munca noastră nu se mărginește, nu este permis să se mărginească numai la școală.

Terenul activității noastre nu se restrânge numai între cei patru pereți ai școlii, ci din contră se întinde mult, foarte mult și în afară de acești pereți.

Și acest teren e așa de mănos, încât și cea mai mică muncă, mănoase roade aduce!

Despre activitatea pe terenul în afară de pereții școlii voesc eu să vorbesc de astă-dată.

E departe dela mine și umbra presupunerii, că cele-ce eu aici spun, ar fi ceva nou pentru stimații colegi

Nu, sunt din contră pe deplin convins, că toate sunt deja lucruri cunoscute pentru toți. Și că totuși eu aici, pe această cale, aceste lucruri le scot la iveală din nou din noianul cunoștințelor a tuturor, o fac aceasta numai și numai spre a servi de *un memento* în acest timp.

Cea mai mare parte din generațiunea matură a poporului nostru, are tot atât de multă lipsă de sfaturile și povețele noastre ca și copiii dela școală, de oare-ce în multe locuri abia generațiunea mai tină a cercetat școala.

Cerințele vieții s'au înmulțit, traiul s'a scumpit, datorințele de om și de cetățean s'au înmulțit așa, că viața este cu mult mai grea astăzi pentru omul fără școală ca mai nainte.

Străinii folosindu-se de această stare a poporului nostru îl folosește ca obiect de exploatare nu numai în averea și agoniseala sa, ci și în drepturile sale mai înalte.

Este deci sfântă datorință a noastră, a învățătorilor și preoților, cari trăim în nemijlocita apropiere a masei poporului, a-l lumina asupra drepturilor și datorințelor sale, a-l îndemna la muncă, cruțare și înaintare

și a-l feri de cursele răuvoitorilor. Trebuie să-i dăm toate învățăturile și povețele, cari în lipsă de școală, n'a avut unde și-le câștiga.

Sunt multe căile și mijloacele prin cari putem da mână de ajutor poporului, și fiecare învățător și-le află singur acestea, având cătuși de puțină bunăvoință.

Și muncind pentru luminarea și cultivarea poporului, muncim totodată pentru binele nostru. Poporul văzând bunăvoința, bună-tatea și roadele învățăturilor noastre ne va prețui atât pe noi cât și școala cu mult mai mult și va ști să se arete cu timpul și *recunoscător*.

Prin învățătură se ajunge la bunăstare. Îmbunătățindu-se viața poporului nostru, cu ea se va îmbunătăți și soarta noastră!

Să căutăm deci cu toți toate căile și mijloacele cari duc la luminarea și cultivarea poporului și în afară de pereții școlii, și cu bărbăție și zel să muncim întru acest scop, căci numai atunci ne-am împlinit toate datorințele ce sunt legate de cariera de... învățător român!

Înainte! Cu noi este D-zeu!

Argir.

Cartea învățătorilor.

A apărut *Almanachul învățătorului român*, întocmit de Iosif Velcean învățător. Anul II, 1899—1900. Un volum de peste 200 pagini.

În est-an »Almanachul« se prezintă cu numeroase îmbunătățiri, atât ce privește cuprinsul, redactarea, cât și ajustarea esteroară.

Compactat elegant, în pânză bună și frumoasă colorată, în forma unui *notes*, purtativ, provăzută cu cerusă, Almanachul va fi de zilnic folos, căci are mulțime de rubrici pentru diferite notițe trebuincioase fiecărui învățător.

Despre cuprinsul interesant și variat ne poate face închipuire lista articolelor ce conține Almanachul învățătorului român:

1. Partea călindaristică după anul școlar 1 Septembrie v. 1899 — 31 August v. 1900, cu *povești economice* pe fiecare lună și *notițe de tipic* pentru fiecare Duminecă și srbătoare, anume alcătuite pentru cantori.

2. Cronologie. — Date genealogice. — Afaceri de postă și telegraf. — Competențe de timbre și taxe.

3. Șematismul în estras al ambelor biserici române, după cele 7 diecese.

4. Șematismul învățătorilor. (Cuprinde date despre toate reuniunile și societățile învățătoresști ale noastre) cu raport despre activitatea lor în decursul anului espirat.

5. Din partea literară remarcăm:

Oda, la desvélirea bustului lui Ienachiță Văcărescu, de Alex. Muntean al lui Vasilie (București).

Dr. Dan. P. Barcianu, schiță biografică cu portret, de Red. *Almanachului*.

Sentențe pedagogice, de diferiți autori celebri.

Ioan Pop Reteganul, schiță biografică cu portret, de George Cătană (Valedieni).

Școala și biserica, ca factori primordialii în educațiunea și cultura națională, de Iosif Velcean (Reșița).

Cugetări, de Ioan Scurtu (Cluj)

Dascălii mei, amintiri din copilărie, de Alex. Muntean al lui Vasilie (București).

Școala lui Lazăr, scenă din revista istorică-națională »100 de ani«, de I. L. Caragiale (București).

Maxime, de *Petru Cipou*, învățător (Luncșoara).

Plugușorul anului, poezie dedicată învățătorilor români, după *C. Teodoru*.

Dragi pe ascunsul, versuri de *Adrian Ungurean*, învățător (Curtacheri).

6. Pro domo. (În această rubrică găsim aprecieri favorabile asupra Almanachului, an. I, dela diferiți bărbați: Stefan Velovan, Dr. Al. Mocsonyi, V. Babeș și mulți învățători).

7. Școala confesională. (Aci găsim lucruri vrednice de știut pentru toți învățătorii. Anume.)

a) *Regulament* pentru organizarea învățământului în școlile populare;

b) *Din drepturile și datorințele învățătorului*;

c) *Literatura noastră școlară* în anul din urmă.

8. *Cărtea experiențelor*. (În această parte urmează vre-o 2—3 coale de rubrici pentru notițele trebuincioase învățătorului peste an).

Cu toate îmbunătățirile, cu toate că e cu o coală de tipar mai voluminos decât anul trecut și că e compactat în pânză (nu în hârtie, ca anul trecut), totuși Almanachul costă și în est-an numai 1 fl.

Se poate prenumera și la librăria noastră și la dl *Ios. Velcean* în Resița-montană (Resicza-bánya).

Răvașul școlii.

În atențiunea învățătorilor. Aduc la cunoștință domnilor învățători, că prin ordinațiunea de datul 9 Septemvrie a. c. nr. 2675 Inaltul minister ungar de culte și instrucțiune publică a aprobat manualul *»Elemente din constituția patriei*, sau drepturile și datorințele cetățenești pentru școlile populare, de Vasile Goldiș, editura tipografiei Ciureu & Comp.

Spre orientare! Domnii abonați ai opului ce am avisat: *»Drepturile și datorințele învăț. confes.* sunt rugați a fi cu răbdare, de oare-ce din cauze neprevăzute apariția lui va întârzia câteva săptămâni. La tot cazul până la Anul Nou va fi dat spre folosință abonaților.

Petru Conda.

Concurs școlare. Sunt de ocupat posturile învățătoresci la școlile gr.-or. din Măda, Suligete și Vărmaga (ppresb. Geoagiului), Salar 300 fl., cuartir și lemne. Termin de concurs 30 zile. — Sunt de ocupat posturile învățătoresci la școlile gr.-or. din *Călăcea, Șiad-Rogoz* (ppresbiteratul Beliiului, diecesa Aradului), termin de concurs 15 Octomvrie n., și *Birda*, ppresb. Buziașului (diec. Caransebeșului), termin de concurs 30 zile.

CRONICĂ.

Fapte creștinești. Din *Tău* ni-se scrie: Harnicii țărani *Ioan Mureșan* și fratele seu *Nicolae*, locuitori la hodăile Măgherat, pe teritorul comunei Vingard, între comunele: Vingard, Tău și Ohabade-Sécaș, fiind mai aproape de comuna noastră *Tău*, cercetează regulat Sf. biserică de aici în Dumineci și sârbători.

Acești creștini și evlavioși țărani de un șir lung de ani la sf. Paști au dat pâinea, pausul și prânzul Paștilor.

Mai în urmă întru aducerea aminte de reșoștii lor părinți, au dăruit pe seama bisericii noastre un rînd întreg de ornate (vestminte) preoțești în preț de frumoasa sumă de 65 fl. v. a.

Deci pentru aceste fapte mărețe și creștinești, primească sus numiții și pe această cale călduroasele noastre mulțumiri, rugând pe bunul D-zeu ca să le dăruiască viață îndelungată pe lângă deplină sănătate, ca și în viitor să mai poată săvîrși astfel de fapte nobile vrednice de imitat, îndemnând și pe alții spre atari fapte, ear' pentru reșoștii în Domnul, pentru cari s'a făcut darul sus pomenit zicem: Fie-le țărina ușoară și pomenirea lor în veci!

Pentru comitetul parochial:

Patriciu Marcu,
paroch gr.-ort.

Vasilică Bonțas și soția sa *Oana Sabo* din Marca în Sălagiu, au dăruit sfintei biserici de acolo un ornat preoțesc, în preț de 85 fl., au pus la dispoziția sf. biserici 50 fl. și cu alți 50 au făcut o fundațiune votivală. Murind apoi soțul, veduva a mai dăruit sf. bisericii încă 20 fl.

Hoți de boi. Din *Văliug* ni-se scrie, că acolo gendarmii au prins Duminecă, în 17 Septemvrie c. 4 oameni cu 15 boi furati. Pe 2 oameni i-au prins și doi au fugit. Unul din cei prinși e din comuna Teregova și al 2-lea din comuna Bolvașnița. Acești 2 făptuitori prinși au sezut arestați de Duminecă până Marți în 18 Septemvrie în comuna Valiug (Franzdorf) și n'au vrut să spună de unde sunt boii. Chiuindu-i gendarmii au spus niște nume și Marți, la 8 ore dimineața au plecat cu doi gendarmi la Teregova, ear' boii au rămas în comuna Valiug.

Un hoț. Din *Borza* (Bănat) ni-se scrie: Servitorul *Ioan Dragomir* (Țigan), din comuna Ormeniș (comitatul Caraș-Severin), fiind slugă la dl *Nicolae Talpeș*, neguțetor-arëndator în comuna Borza, în Dumineca de 27 August c. fu trimis de stăpânul seu cu căruța la moară să aducă făină și cucuruz, cu bani în sumă de 62 fl. Țiganul a mers la moară și acolo n'a mers în lăuntru să cumpere cele de lipsă, ci a desprins calul dela cocie și a lăsat cocia dinaintea morei și a luat-o la sănătoasa cu cei 62 fl. S'a făcut cercetare și căutare prin gendarmerie și prin telegraf, că doar' îi vor da de urmă, și toate până acum au fost zadarnice. Sus numitul d. *Nicolae Talpeș* se roagă de onorații cetitori, cari ar ști cumva să-l îndrume, că unde se află Țiganul amintit. Acesta e bătrân, de 50 de ani, încărunțit la cap și bubos pe obraz. Cel-ce îl va găsi, va căpeta dela numitul domn ca premiu 10 fl. Tot la dl N. Talpeș s'a petrecut în primăvara anului curent o furătură și mai mare. Într-o noapte hoții mai întâiu au închis câinii din curte într-o odaie, și apoi au venit și s'au băgat în boltă (ducheană), tăind la fereastră sticla cu diamantul și au dus din boltă mărunțuri în preț de 300 fl. Și de această faptă servitorul numit trebuie să aibă cunoștință.

Abonent nr. 7918.

Facă vie. În Cașovia băiatul de prăvălie dela firma de coloniale C. Beller, având de lucru în pivniță se sloboadă din butoaie spirt pentru prăvălie, și apropiind de butoiu lumina aprinsă, spirtul a luat foc, a explodat și stropind hainele băiatului le-a aprins. Ca o facă vie a alergat băiatul afară și trecând prin prăvălie a eșit la stradă. Soții lui nu cutezau nici unul să-i meargă în ajutor, ear' băiatul ardea cuprins de flăcări. Un trecător văzând primejdia a alergat și smâncind cerga de pe caii unei birje voia să acopere cu ea pe nenorocitul, ca să înăbușe focul. Proprietarul birjei însă s'a sărit să nu lase cerga și până-când ei se certau pentru cergă, nenorocitul băiat a ars scum.

Dl **George Popescu**, avocat în Turda, a depus la consistorul din Blaj 10 acții *»Arieșana* ca fundațiune pentru biserica din Jucul-inferior.

Necrolog. Cu inima înfrântă de durere facem cunoscut trecerea din viață a mult iubului nostru tată, frate etc. *Dumitru Iosof*, învățător gr.-ort., întemplat în 16/26 Septemvrie 1899, la orele 7 p. m., după un morb dureros, în etate de 55 ani și de serviciu 31. Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor depune spre vecinică odihnă Joi, în 16/28 Septemvrie, 2 ore p. m., în cimiterul gr.-ort. din Tilișca. Tilișca, în 15/27 Septemvrie 1899. Parășchiva Floașiu născută Iosof, Mărioara Andraș născută Iosof, Ana Mihaiu născută Iosof, ca fiice.

Știri militare. Cu finea serviciului activ pe anul de voluntariat, au depus esamenul de oficer, cu succes foarte bun, între alții și următorii aspiranți români, și anume în regimentul 36 de artilerie campestră în Sibiu: *Cornel Bardosy* din Sibiu și *Clement Boeriu* din comitatul Făgărașului, ear' în regimentul 34 din Brașov: *Ioan Fizeșanu* din Bănat, care toți 3 fură și înaintați la rangul de sergent-major în rezervă. — Felicitările noastre.

Prigonirea tricolorului român. *Nouă juri sibițeni, car iari jucat „Călușcrul” și „Bătuta” la petrecerea poporală dela Netedu, cu prilejul adunării fondului de teatru, sînt citați la judecătoria cercuală acusați de a fi comis „ăllam elleni kihágás” (transgresiune contra statului). Atentatul contra patriei, va fi probabil tricolorul nostru național, cu care bravii juri erau împodobii. Semne de înfrățire.*

Hymen. *Octavian Man* din Sîn-Mărtinul de Câmpie și d-soara *Soția Covaciu* din Milășel își vor sêrba cununia Duminecă (1 Octomvrie n.) în biserica din Milășel.

Fundațiunea „Groze”. În amintirea profesorului *Ciriace B. Groze*, reșosat săptămâna trecută, corpul profesoral dela gimnasiul din Blaj a hotărît să deschidă o colecție pentru crearea unui fond, din interesele căruia se se premieze în fiecare an un student de cl. VII.—VIII. care va face cel mai mare progres în limba latină.

Admiralul Dewey, învingătorul dela Cavite în Cuba, va fi periculos rival lui *Mac-Kinley* la alegerea de president al Statelor-Unite, care se va face în anul viitor. Spre a demonstra ce popular e Dewey la Americani, ziarul *»World* spune că foarte mulți își botează nou-născuții cu numele Dewey.

Incendiu. În *Steinbruch* (Kőbánya) Luni dimineața s'a aprins moara lui *Todorescu*, mare comerciant. Pompieri din patru districte ale capitalei au alergat la stîns, dar nu le-a succes. Moara a ars până'n temelii. Paguba e vre-o 70 mii florini.

Pădure petrificată. În statul american *»Arizona* se află o pădure petrificată, numită *»Parcul Calcedonic*. Pe distanță de 3—4 chm. sînt întinși butucii și trunchi, toți petrificați. Cei mai mulți sînt străverzți ca peatra cristalină. Strălucesc în colori albastre, galbene, roșii și sure, o curată pompă și risipă de colori combinate în nenumerate feluri. Fiecare stan e o adevărată peatră prețioasă, dar' fără mult preț, fiindcă se află prea multă... Peste un păreu e reșsturnat un arbore uriaș — și acesta petrificat. E un pod strălucitor și de bună seamă singurul pod în lume, compus din o singură bucată de peatră strălucitoare în fel de fețe.

Din Coc. Sub titlul *Ferifi-vē de uneltiri* am publicat în nr. 31 dela 2 Aug. c. al *Foii Poporului*, o scrisoare din Coc (de pe Câmpie), în care între altele s'ă invinovește dl *Ioan Cenar*, proprietar și fost notar, că ar fi un răuvoitor al școlii și bisericii din Coc și ar face uneltiri împotriva acestora și a învățătorului.

La aceasta ni-se trimite un răspuns iscălit de 70 de poporeni, (între cari foarte mulți fruntași), în care se arată și adevărate, că cele scrise în amintita scrisoare nu sînt adevărate și îndeosebi nu sînt adevărate cele scrise despre dl *Cenar*.

Răspunsul, fiind prea lung nu-l putem da în întregimea lui, dar' estragem din el următoarele:

»Învățătorul *Iuliu Petricas*, fiind înrudit cu preotul nn e controlat îndestul și nu 'și-ar fi făcînd datoria cum se cade. De aceea s'a făcut arătare împotriva lui la consistorul din Blaj, la care dl *Cenar* n'are parte, decât că, fiind știutor de carte a scris-o la dorința poporului. Cele scrise despre dl *Cenar* nu sînt adevărate, pentru-că, după-cum adevăresc cei 70 de oameni, dl *Cenar* încă la 1866 ca notar comunal a stărui, ca să se zidească școala din cheltuiala comunei; la 1868 dl *Cenar* a dăruit pentru zidirea bisericii 70 fl., remuneratie ce 'i-s'a votat din partea comunei; la 1872 a stărui, ca 17 jugere să fie întabulate pe școală; la 1874 prin stăruința lui s'a mărit cimiterul cu 1½ juger; la 1877 a stărui pentru zidirea școlară, făcînd repartiție cu poporul și dănd și dînsul 25 fl.; la 1879 a întemeiat bibliotecă parochială din Coc, numită *Cenăreană*, cu un fond de 67 fl. și cu statute aprobate de consistorul din Blaj; prin anii 1891—2 dîmpreună cu alți vre-o 7 parochieni a făcut începutul unui fond de bucate, care să chivernisește și azi. În primăvara anului acestuia a dăruit bisericii pomi de plantat pentru cimiter, care însă nu au fost grijiti destul de bine. Afară de aceste dînsul a mai fost și curator-primar la anul 1879—1886 și a contribuit la toate repartițiile pentru școală și biserică.

Aceste le-am estras din răspunsul lung iscălit de cei 70 de parocheni, căroră le facem cunoscut, că scrisoarea din nr. 31 nu e scrisă nici de dl învățător, nici de altul din Coc, precum se vede că presupun dînsii.

Voluntarii nostri. Am dat ieri o notiță despre avansarea voluntarilor nostri dela artilerie. Eată acum și numele acelora cari au fost avansați la celelalte arme. La batalionul 28 de vânători: *Aurel Zigre*, *Teodor Pop*, *Ioan Iacob*, *Victor Bumbescu*. La regimentul 31 de infanterie: *Nicolae Comșa*, *George Noaghia*, *Zenoviu Gheja*, *Ioan Mănăilă*, și *Artemiu Murășan*.

Din barbariile gendarmerești. În Ciongrad gendarmii au deținut pe un anume *Mencser Lajos*, bănuț de a fi furat o rogojină și o găscă. La casa primăriei l-au strîmătorat între soba înferbentată și între părete, desbrăcat, ear' mînilor 'i-le-au legat de grindă și astfel l-au ținut acolo să se pârjolească, fiindcă nu voia să iee asupra-și furtul. Omul a leșinat de durerea arsurilor și nu știe ce s'a mai întemplat cu el, căci când s'a trezit din leșin, era întins pe pavajul de petri și gendarmii îi turnau în gură apă cu ghiață și îi turnau și pe membre apă rece. Apoi pe timp de noapte l-au condus la pustă și 'i-au dat calea să meargă acasă. Din cauza ranelor de arsuri însă nu a putut merge pe picioare, ci a trebuit să se tîrăie pe mîni până acasă. Contra gendarmilor s'a făcut arătare.

Din temnițele dela Ilava au evadat *Vineri* patrușprezece robi, toți mari făcători de rele, osândiți pe mulți ani de robie. Patru dintre ei au fost prinși, dar' ceialalți zece au dispărut. Sămbătă noaptea s'a întemplat într'o comună din jurul Pojonului o mare jăfuire și se crede că a fost comisă de acești zece evadați. Gendarmeria îi caută în ruptul capului.

O veste rea ne vine din *Delta* (Timiș). Judele cercual *Emil Poruțiu*, de acolo, se pare a fi jalus de »gloria« tristă a renegatului *Bene Gabor*, dela *Lipova*. În 26 Sept. n. — ziua Înălțării Crucii — dl jude, Român, nu numai a ținut prtractări cu Românii, în desconsiderarea sărbătorilor bisericii noastre, ci a atăcat cu vorbe aspre pe avocatul român *Dr. Ioan Dămian*, și cancelistul seu, interzicîndu-le să mai vorbească românește. Dl *Poruțiu*, ține și el, ca *Bene*, că numai »hivatalos nyelven«, adică ungurește e iertat a vorbi înaintea judecătorei. Trist, că figuri triste ca *Bene Gabor* mai află și imitatori, și încă printre puținii judecători români.

De pe la noi.

— Dela raportorii nostri. —

Carei-mari, 25 Sept. Ieri s'a sărbat și aici aniversarea morței lui *Petőfy*. Lume multă din *Pesta*. La festivitatea unde a perorat *Abrányi* au fost reprezentați și *Românii* din comitat prin reverendisimul domn archidiacon al părilor sătmărene *Dr. Felician Bran*. Seara iluminăția orașului, banchet splendid și toasturi multe. Incercări de înfrățire totuși nu s'au făcut, căci *Măria* Sa vicarul anticipând delicia banchetului a absentat de acolo în mod demonstrativ.

De sub Munții-Apuseni, 26 Sept. n. — Abia acum începe vremea a se mai însenina. Ne luasem de groază de atăta amar de ploaie. Otăvile au rămas netăiate, ear' cele cosite nu se pot usca. Cucuruzele au rămas tare înapoi cu coacerea, culesul va fi târziu. Ear' cât pentru sămînță, până acum n'au putut oamenii sămînă de loc. Dar' rēul cel mai mare, e, că ploaia ne strică grozav strugurii. Pe la *Micești*, *Șard*, *Ighiu*, o mare parte a lor a început să se putrezească, mai cu seamă strugurii de »grasă«. Dacă nu vor veni zile sēnine, cu soare și căldură, nici ceialalți nu se vor pute coace de treabă.

Ar fi o pacoste de tot mare pentru poporațiunea noastră. #.

Ieselnita, 10 Septembrie v. — În comuna noastră *Ieselnita* (lângă *Orșova*) păstorește turma cea cuvîntătoare de vre-o 7 ani un preot tinēr, cu numele *Zaharie Popovici*, care altcum posedă multă ambițiune, nu însă întru chivernisirea bunurilor cerești, ci pentru chivernisirea celor pămîntești pe cari furii le pot fura și moliile pustii.

Acest preot tinēr, într'atât 'și-a uitat de chemarea sa preotească, încât, spre scărba tuturor creștinilor nu numai din comuna noastră, ci și a celor din comunele învecinate, în ziua de Nașterea Născătoarei (Sf. *Măria-mică*), de loc după prânz, a eșit la sesie, și acolo, în mijlocul mai multor clăcași aduna la otavă de-i curgeau sudorile șiroaie.

Te rugăm, părinte *Zarie*, nu-ți mai bate joc de sărbătorile noastre, ca să ajungem de batjocura lumii; fii-ne părinte adevărat, și dacă nu ne povățuești cu cuvîntul, apoi cel puțin nu ne premerge cu fapte de aceste, cari ușor ne pot transpune la multe feluri de tentațiuni, de cari să ne ferească *Dumnezeu*, și de cari după-cum se vede, d-ta 'ți-ai uitat în ziua de sf. *Măria-mică*.

Parochianul.

Buciumi, 21 Septembrie n. — Sfințirea bisericii din *Buciumi* s'a săvîrșit la 17 l. c. de cătră domnul canonic *Dr. Vasile Hosszu*, din *Blaj*. Actul sfințirii s'a făcut cu mare solemnitate și în prezența unui mare număr de popor.

La gara *Ciucia* 'i-s'a fost făcut primire oficioasă dlui delegat al Metropolitului de cătră dl protopop tractual *Vasiliu Pop*.

Asemenea în *Bogdana* și *Buciumi* a fost întimpinat de preoți și învățători cu mult popor.

La actul sfințirii au asistat și preoți din tract. La 2 ore d. a. a urmat banchetul, la care nu mulți s'au îmbulzit.

Primul toast 'l-a rostit canonicul *Hosszu* pentru Maiestatea Sa Împăratul-Rege, sub a cărui domnie s'a ridicat și terminat această frumoasă biserică. Dl protopop *Teodor Pop* din *Ortelec* a toastat pentru Excelența Sa Metropolitul *Victor Mihályi*. Dl *Vasiliu Pop*, protopopul tractual, în sănătatea dlui delegat al Excelenței Sale Metropolitului, *Dr. Vasiliu Hosszu*.

Iuliu Truța, preot în *Ciucia*, pentru protopopul tractual.

Toastează apoi preotul evag. ref *Kusztos Gyula*, din *Tresnea*. El își începe toastul în stilul »înfrățirii«. Cu multă oratorie face complimente dlui canonic *Hosszu* și exprimă necesitatea bunei înțelegeri dintre *Români* și *Maghiari*, arată câtă necesitate simte statul, ca tată, de concordie și pacinică conviețuire între aceste două popoare.

La aceste îi răspunde protopopul *Teodor Pop*, un antipod a lui *Mangra*, că înfrățire între un persecutat și persecutor nu poate fi. Mai înainte imbie-ne fratele răsfățat al mamei »*Ungarie*« cu drept și egalitate, ce ne compete ca unui frate-fiu al aceleiași mame, căci d-sa numai așa înțelege frățietate. Precum sîntem frați la sarcinile și greutățile susținerii statului, așa să fim frați și la dreptul de esistență și desvoltare liberă, ca națiune. Așa înțelege d-sa frățietatea. Mai scarmănă această înfrățire și preotul *Alexandru Mărincaș* din *Nireș*, respingînd cu indignațiune propunerea înfrățirii.

Vēzînd dl canonic *Hosszu*, că sub »*Poalele Murășului*, înfrățiri maghiaroromâne nu se pot face așa ușor ca la *Arad*, și sub largă-i grecă nu se pot adumbrî înfrățiri și pupături aradice: cu alt pocal de vin sfătuește pe propunătorii și respingătorii înfrățirii, să amine înfrățirea pe alte timpuri mai bune. Ear' până atunci *Românii* să-și crească cu ajutorul școlilor urmași harnici și se continue lupta,

Au mai vorbit pretorul *Bagi* din *Zelau* pentru inteligență și dame. Profesorul *Turtan* pentru poporul român și alții pentru diferite persoane.

Meseșanul.

POSTA REDACȚIEI

G. V. în Ujfașul-nic. Poesiile le-am primit, și se vor publica dacă le vine rîndul. La întrebare vom răspunde în partea economică.

V. G. în Moșnița. Nr. 36 'ți-l-am trimis a doua-oară. Noi trimitem foaia regulat. Despre alegerea de învățător în *Moșnița* am scris în nr. 36. »*Gruia* lui *Novac*« de unde 'l-ai scris?

Abon. nr 2209. Aruncul nu poate fi așa de mare. Fă recurs fără timbru la direcția financiară.

I. Cr. în Iacobeni. Carte română nu este. 'ți-am puté recomanda una în altă limbă. Scrie-ne în ce limbă vrei,

I. H. în Vulcești. Fuioare la gară nu se mai află. S'au vëndut la licitație.

G. H. în Iernut. Nrii din »biblioteca populară« 'i-am trimis.

Pentru redacție și editură responsabil: **Andrieu Baltes**
Proprietar: Pentru »Tipografia« societate pe acțiuni: **Iosif. Marschall**

Călinarul săptămânii.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele	
	Dum. d. Înălț. sf. Cruci, gl. 6, sft. 4.	rés.	ap.	
Dum.	19 Muc. Trofim	1 Oct. Rem.	6 13	5 47
Luni	20 Muc. Eustatie	2 Leogedar	6 14	5 46
Marti	21 Apost. Codrat	3 Cand. Oct.	6 17	5 43
Merc.	22 Muc. Foca Sfințitul	4 Franc. Sev.	6 19	5 41
Joi	23 † Zâm. S. Ioan Bot.	5 Placidu	6 21	5 39
Vineri	24 Mța Tecla	6 Bruno	6 24	5 36
Sâmb.	25 Cuv. Eufrosina	7 Iustina	6 26	5 34

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

- Luni, 20 Septembrie:** Cincul-mare.
- Marti, 21 Septembrie:** Iara-de-jos.
- Mercuri, 22 Septembrie:** Borșa, Cal (Káál), Criș-patac, Ludoș, Orăștie.
- Mercuri, 22 și Joi, 23 Septembrie:** Odorheiu-l-săcuesc (8 zile premergătoare tirg de vite).
- Joi, 23 Septembrie:** Grind.
- Vineri, 24 Septembrie:** Bran.
- Sâmbătă, 25 Septembrie:** Bașon, Baiuț (Oláh-Lapos-Bánya), Szabad, Seliște.

Se află de vânzare la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu

**Cartea
Stuparilor
săteni**

de

Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“

Prețul 85 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stupăritului. Broșura este scrisă de un fruntaș învățător, stupar priceput. Ea tratează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru școlile noastre de tot soiul.

Se vinde la

**„Tipografia“,
societate pe acțiuni în Sibiu.**

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu

Strada Poplăcii Nr. 15.

Biblioteca populară a „Tribunei“.

1. Pădureanca. Novela de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș., elegant. Un exemplar cu prețul redus dela 40 cr. sau 1 leu la 30 cr. sau 60 bani.
2. Fata Stolerului de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
3. Ce n'a fost și nu va fi. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
4. Pipăruș Pătru. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 19 bani.
5. Păcală și Tândală. Anecdote de Silvestru Moldovan. Prețul unui exemplar 3 cr. sau 6 bani.
6. Jucării și jocuri de copii. De P. Ispirescu, culeștor-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
7. Teiu legănat. Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
8. Colăcăritul. Obiceiurile țeranilor români la nuntă, de Benedict Viciu. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
9. Fiica a nouă mame. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
10. Povestea lui Ignat. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 3 cr. sau 6 bani.
11. Sfântul Nicolae. De Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
12. Îndărătnicul. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
13. Răstăm de mamă. Legendă populară din gural Năsăudului. De George Coșbuc. Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
14. Bunica de Bojena Němcová, tradusă din limba boemă de prof. Dr. Urban Iarnik. Un exemplar cu prețul redus dela 1 fl. sau 3 lei la 60 cr. sau 1 leu 20 bani.
15. Vlad și Catrina. Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
16. Din bătrâni. Ghicitori, întrebări și răspunsuri, frământări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
17. Pe pământul Turoului de George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
18. Căldărușa cu trei picioare. Poveste franceză de Eleonora Tănăsescu, după A. Genovray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
19. Cenușoara. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
20. Un peștor îndărătnic. Novela de Björnsterne Björnson. (1856). Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
21. Prietenul meu Vântură-Țeară. Din novelele californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
22. Scăpărătoarea. Din povestile lui Andersen. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
23. Fata Craiului din cetini. De George Coșbuc. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
24. Strigoica. Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
25. Drama mamei. Baladă de George Coșbuc. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
26. Taina unei vieți. De Björnsterne Björnson (1869). Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
27. Vecinii. Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 30 cr. sau 60 bani.
28. Păcală în satul lui. Poveste de Ioan Slavici. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
29. Sgârșitul. Comedie de Molière. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
30. Lumea proștilor. Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
31. Nasciu-împărat. Poveste din popor de „Mărgineșanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
32. Dina-împărăteasă și peana ei aleasă. Poveste din popor de „Mărgineșanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
33. Fulger. Poveste în versuri de George Coșbuc. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
34. Spice de aur. Culesse de dascălul Ioan F. Lușar. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
35. Un idil în Roșeni. Novela de Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
36. Baba iadului. Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
37. Princesa fermecată. Poveste în versuri de P. Dulfu. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
38. Dina Mărgărelelor. Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
39. Doi copii. Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
40. O partidă în patru. De Antoniu Ghislarzoni. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
41. Posacul buu de inimă. Comedie în 3 acte de Carlo Goldoni. Tradusă de domnișoarele Al. și Luc. I. Romanescu. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
42. Croitorul și cei trei feciori. Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 15 cr. sau 30 bani.
43. Mica Fadetă. De George Sand. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
44. Rusalin păcurarul. Poveste de Nicolae Trimbițoni. Un exemplar 22 cr. sau 44 bani.
45. Roma invinsă. Tragedie în 5 acte de Alexandra Parodi. Tradusă de I. L. Caragiali. Un exemplar 24 cr. sau 48 bani.
46. Clara Milici. Novela de I. Turghenev. Traducere din limba rusă de Enea Hodoș. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.

O sută de ani. De Ioan Slavici. Un exemplar 9 cr. sau 18 bani.

Celor-ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor și peste tot vânzătorilor, se dă rabatul cuvenit.

Fabrică de casse.

Subscrișul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,
fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăcii-mare Nr. 8.

[8] 1-

Doi mari Metropoliți ai Românilor

Andrei bar. de Șaguna

și

Alexandru Sterca Șulțiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat, pe hârtie fină de carton; sânt foarte potrivite tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 25 cr.

Librăria „Tipografiei“,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vânzare:

Cea mai nouă

Carte de bucate

a

bucătăriei

române, franceze, germane și maghiare cuprinzând rețetele cele mai bune pentru a pregăti în modul cel mai potrivit ori-ce fel de bucate, delicate sau beuturi gustoase.

Se vinde cu preț scăzut (dela 2 fl.) acum numai cu 1 fl. v. a. plus 10 cr. porto (20 cr. recomandată.)

Agentura principală în Sibiu

a

CES. REG. PRIV.

„Riunione Adriatica di Sicurtà“

dela 1 Octomvrie a. c. se află în casa Universității săsești

Piața-mare nr. 16

în curte la dreapta.

[42] 2-2

MARGARETA MOLDOVAN.

Din
tainele
vieții.

29 de romane și schițe.

Prețul 1 fl., plus 5 cr. porto.

Se poate procura dela

„Tipografia“,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

A apărut!

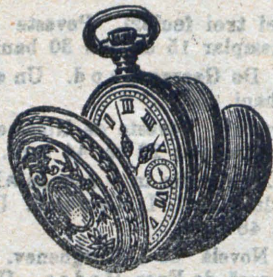
Bine apreciată
de întreagă
presa noastră.

JULIUS ERÖS,

firmă înprotocolată la tribunalul comercial r. u.

MAGAZIN

de oroloage, juvele, tot felul de articole de aur și argint.

Oroloj de buzunar remontoir-nichel	dela 2.50 până 6 fl.
Oroloj de buzunar remontoir-argint	> 4.50 > 10 >
Oroloj de buzunar remontoir veritabil argint-tula, cu părți de aur	> 9.— > 15 >
Oroloaje pentru dame din aur, veritabil de Genf	> 12.— > 35 >
Oroloaje pentru domni din aur, veritabil de Genf	> 20 — > 80 >
Deșteptător de nichel, marcă fină	> 2.— > 3 >
Oroloaje cu pendul franc., cu resare, în cutii frumoase	> 5.— > 15 >
Oroloaje cu pendul vieneze cu ponduri	> 14.— > 35 >
Oroloaje de părete, diferite modele	> 2.— > 15 >
Lanțuri de gât pentru dame, de aur	> 6.— > 20 >
Lanțuri de oro' oaje pentru dame, de aur	> 9.— > 30 >

Lanțuri de oroloaje pentru d-ni, de aur	> 20.— > 70 >
Inele de aur de tot felul	> 2.— > 12 >
Inele de aur cu diamant veritabil	> 6.— > 25 >
Inele de aur cu briliant veritabil	> 12.— > 150 >
Inele de aur cu briliant imitat,	> 3.50 > 6 >
Cercei de aur de tot felul	> 2.— > 6 >
Cercei de aur cu diamant veritabil	> 6.50 > 40 >
Cercei de aur cu briliant veritabil	> 23.— > 250 >
Cercei de aur cu briliant imitat	> 3.50 > 6 >
Brățare de aur de tot felul	> 10.— > 20 >
Broșe de aur de tot felul	> 6.— > 20 >
Lanțuri de oroloj și de gât din argint	> 1.— > 4 >
Cercei și inele de argint	> —.80 > 2 >
Brățare și broșe de argint	> —.80 > 5 >

Juvaere de tot felul dela 15 or. (preț de facon) până la 15 fl., precum și amulete, ju-ju-uri, lanțuri, brățare, medalii broșe, ace de cravată, tabachiere și țigătoare de țigarete, tacâmuri, ch'britelnițe, sugarete, nasturi de manșete etc.

Fiecare obiect de aur sau de argint e esaminat și probat din oficiu și pe fiecare bucată se poate vedea esact proba oficioasă (marca oficioasă); eu garantez în scris pe doi ani pentru mersul bun al oroloajelor mele. Toate comanda le efectuesc imediat, pe lângă rambursă sau trimitere anticipativă a prețului, cu îngrijire.

Reparaturi de tot soiul se esecută bine și conștientios.

Rugându-mă pentru numeroase binevoitoare comande, semnez cu deosebită stimă

JULIUS ERÖS,

Strada Cisnădiei 3. Sibiu. Strada Cisnădiei 3.

(Edificiul »Transilvania«).

[44] 3-25